

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 " "
 Helyben bárhol hozzá:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 " "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 12 kor.
 Negyedévre... 4 " "

TISZANTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
kedd utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.A szerkesztőség kérésre viaszadást
vagy megörsekre nem vállalkozik.Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalban intézendők.

Egyes más ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 19.

Hármas korona.

Megütköznek rajta, a kik keresik az alkalmat botránykozásra, hogy miért áll olyan óriási magasságban a pápa!?

Könnyű pedig azt megérteni. Nem azért, hogy lenézhessen mindeneket, hanem, hogy feltekinthessenek rá mindenek.

Király ő! Országában le nem nyugszik a nap soha s országa ellen meg nem szűnik küzdeni a sötétség soha. És jól van így. Arról ismerlek meg titeket, hogy üldözni fog titeket a világ és gyűlölni az én nevemért, mondja az Ur, kinek helytartója a pápa. Átadta földi országát, hogy kormányozza helyettese és átadta töviskoronáját, hogy ez alatt kormányozzon.

Semmi társadalmi baj ki nem kerül a figyelmét, semmi terhe a nagy kornak meg nem töri erélyét, semmi hálátlanság nem hidegíti szeretetét. Most is szakadatlanul dolgozik, kér, int, utasít, hogy nagy legyen az Urnak neve, miként a mennyben, azonképen itt a földön is.

Főpap ő.

Trónja magasából látja, mint emelkednek újra a ledöntött bálványoltárok, Bachus, Venusz, Merkur oltárai s mint folynak ez oltárok körül az undok emberáldozatok. Apa fiát, anya leányát dobja áldozatul s a becsület forintokban kiszámítható. Látja mint fertőzik meg a bűn berkeinek párái, ha lehet, még a választottakat is és ő áll rendületlen hittel, mint közbenjáró Isten és emberek között s a bűn utjára tért, halál árnyékában ülök helyett új népeket hódít az Urnak.

Nincs zuga a világnak, hol a pápa által küldött misszionáriusok ne volnának, nincs veszély, melylyel szembeszállni vonakodnának, hogy szegény pogányoknak testéből felszabadítsák a lelket, hogy a porból Isten trónja elé vigyék őket.

Soha a misszió oly szervezeten, oly eredményesen nem működött, mint Leo pápa gondoskodása mellett.

Tanító ő.

Ma, mikor csak forrongnak még az eszmék, a nélkül, hogy még sejthető alakjuk lenne, mikor egy divatos hóbort dogmai tekintélyt követel s ezer évek szent dogmainak tekintélyét semmibe veszik, mikor a bölcselők erkölcstana túlszűfölte az örültek házait, teli tömte a kórházakat és túlnépesítette a börtönöket, ma, mikor a szegény embert az ág is huzza meg becsületes, de ügyvéd védi, ha

bűnt követ el, ma az eszmék, törekvések e zürzavarában, úgy lebeg Krisztus tana felettünk, mint egykor Isten lelke a világ felett, hogy alkalmas pillanatban kiformalja azt, ma csak Péter sziklája áll rendületlenül a forrongó világ felett s a legfőbb tanító, a pápa tisztán, tévedésektől menten őrzi az Ur ígét, hogy ha ég és föld összeroppan, anagy harcz után is egy betű el ne vesszen abból, hanem sértetlenül száljon mint új tiszta lélek a magát kitombolt világba, hogy megújítsa a földnek színét.

Encziklikái bámulatos mély látást és csodálatos tudást mutatnak s a hit erejét öntik az elernyedett idegü emberekbe.

A király — főpap, tanító; a szent atya pápaságának 25-ik évébe lép ma. És a világ népei felfektetnek ismét az egyház látható fejére, kit egy világ szeretetének fénye világít meg jubileumi éve alkalmából újra.

És e fényél újra látjuk, mily magasan áll a pápa, a fő és ebből tudjuk, mily hatalmas a test.

Él az egyház! A pokol kapui sem vesznek erőt rajta soha. Katholikus világ, im lásd, hogy ma is első a földön a pápa.

Első a mi szeretetünkben, első a világ gyűlöletében, de mindenütt első. És minden gyűlölet, minden nyílt és titkos harcz után ma is . . .

Ezer ajkon ezer nyelven
 Hő ima kél édesdeden
 Tartsd meg Isten szent Atyánkat
 Krisztusnak helytartóját.

E—y.

XIII. Leó pápa választása.

Szentséges Atyánknak XIII. Leó pápának mai jubileuma alkalmából érdekesnek tartjuk közölni, hogyan választották meg ma 24 esztendeje őt az egyház fejének, Péter utódjának.

A választás nehéz viszonyok közé esett. Az olasz szélsők — nem csak számmal — arra unszolták a kormányt, hogy neheztse a választást, avatkozzék a kijelölésbe vagy legalább követelje a megválasztottól, hogy a világi hatalomról forma szerint mondjon le. Amellett is izgattak, hogy a pápaválasztásba a nép folyjon be. Ezért kezdetben a bibornokok közt nem is volt egyetértés az iránt, hogy hol legyen a conclave. IX. Pius 1877. június 10-én kelt választási szabályzatában szabadságára hagyta a választóknak a viszonyok szerint oly helyet választani, hol itéletük szerint az új pápa-választás legbiztosabban és legzavaratlanabban mehet végre. Némelyek a bibornokok közül Málta, má-

sok Spanyolország, Bajorország, Ausztria mellett nyilatkoztak.

A keleti ügyek ekkor a hatalmak egész figyelmét igénybe vették. E nyomás alatt maga az olasz kormány óvatos volt. Olaszország, Európa akkor Oroszország magatartása miatt nagy háboru küszöbén állván, hajlott Franciaország tanácsára és a conclave szabadságát biztosította. Így döntött a Rómában volt bibornokok többsége — február 9-én — amellelt, hogy a conclave Rómában tartassék; 10-én pedig a Rómában jelen volt összes bibornokok egyhangulag elhatározták, hogy olaszt választanak.

A camerlengo, ki a pápa elhunytá után azonnal a Vatikánba tette át lakását és a lelépett államtitkár, Simeoni bibornok néhány szobáját foglalta el, tudatta a bibornokokkal, hogy a conclave helyiségére nézve két terv nyújtott be: egyik szerint a Vatikán, a másik szerint a sz. Péter kanonoki épülete rendeztesék be. A nagy többség a Vatikán mellett nyilatkozott. Ugyanakkor — február 10-én — Bartolini bibornok indítványára elhatározták, hogy a Conclavéból a szentszék külföldi képviselőihez a pápai állam elfoglalása ellen tiltakozó jegyzék intéztesék, melynek szerkesztésével Franchi bibornokot bízták meg, szerkesztőársakul melléje adván Panebianco és Ferreri bibornokokat.

Közben a camerlengo főfelügyelete alatt 500 munkás dolgozott a Vatikánban a választási célra való berendezésében.

A szent Damáz és V. Sixtus udvarai körüli lakások mind czelláknak rendeztettek be. Minden bibornok lakása a rendelkezésre álló tér szerint 3—4 szobából állott: egy hálószobából, a másik ebédlőül szolgált, a harmadik- és negyedikben a conclavista és inas laktak. Minden czella fölül az ille ő bibornok cimere, neve és száma volt alkalmazva. Az isteni szolgálat tartására a paulini kápolna, szavazásra a sixtina volt berendezve. Utóbbiban minden bibornok számára ernyő, ezen belül számozott szék volt négyesgözü asztallal. A szék fölött mennyezet. Mindezek a XVI. Gergely által kinevezett bibornokok számára zöld, a többi violaszínű szöveggel voltak bevonva. Középen nagy asztal két edényvel, egyikbe a szavazategyek tételnek, a másikba a megolvasott jegyek helyeztetnek.

A bibornokok majdnem teljes számban jelentek meg.

A magyar szent korona országaiból: Simor János és Mihalovics József bibornokok; Bécsből Kutschker János, Prágából Schwarzenberg Frigyes voltak jelen. A Rómában lakó bibornokok 38, Olaszország többi részében 6, összesen 44 olaszországi, Spanyolországból 5, Franciaországból 5 (azonkívül három francia bibornok Bonaparte, Pitra, de Falloux Rómában laktak), Angliából 1 (Manning), Belgiumból 1 (Dechamps). Összesen 60. Moraes-Cardoso csak második szavazásra érkezett meg; vele a jelenvolt szavazók száma 61-re megy. Alig volt még conclave, melyen a bibornokok ily teljes számmal voltak képviselve.

Február 18-ikán reggel Schwarzenberg bibornok a paulini kápolnában a Szentlélek segítségével hívásul szent misét mondott, utána a conclave helyiségeit annak marsálja, Chigi Marius herceg kívülől, a camerlengo pedig belülről zárta be.

Minden órában

friss házikenyer.

Az Első gyulai gőzmalom házikenyer sütődeje és lisztraktára

lisztelel értesíti a n. é. közönséget, hogy a Fő-utcán, Bethlen-ház (Kiss Dávid tőzsdéje mellett) a vevőközönség kényelmére egy elárúsító helyet nyitott. — A mai naptól fogva az általános ismert és városszerke közkeveltségnek örvendő «gyulai» házikenyer és a gyulai

gőzmalom kitűnő minőségű őrleményei napi árban itt is kaphatók. Megrendelések kívánatra házhoz szállítatnak. Pontos és előzékeny kiszolgálásról biztosítja kiváló tisztelettel

Első gyulai gőzmalom házikenyer sütődeje és lisztraktára.

Szt. László-tér. Fő-utca. Staroveszki-utca. Telefon 394. Telefon 402.

18-ikán a bibornokok a paulinában hallgatót szent mise és közösen végzett áldozás után a sextinába vonultak, megválasztották az infirmáriusokat, kik a betegek szavazatait vették át és a szavazat-szedőket.

Tizenegy órakor indult meg a szavazás a pápaválasztásra. A választást megelőző napokban leginkább hangzottak a névek voltak: Pecci, ki mellett főképen Bartolini Domokos bibornok igyekezett a szavazatokat csoportosítani, *Bilio Lajos*, kit egy alkalommal IX. Pius a párisi érseknek mint utódját mutatta be: *Franchi Sándor*, ki mint spanyol nuntius, nagy mértékben megnyerte a spanyol udvar kegyét és az ottani episcopatus bizalmát.

Kihirdetve az első szavazás eredménye, kitűnt, hogy *Peccire tizenhatan* szavaztak, *Bilio* esetét hat, *Franchira* és *De Luca Antoninora* öt-öt, *Panbianco Antal*, *Monaco la Valletta Rafael*, *Simeoni Jánosra* négy-négy, *Ferrieri Vinczére* három, *Martinelli Tamás* és *Morretti Vinczére* két-két szavazatot esett.

Borromeo bibornok a szavazatjegyeket elvette; a kütön kiszálló füst a künlevőknek jelentette, hogy az első szavazásnak nem volt döntő eredménye.

Délután 3 órakor újra szavaztak. Pecci ekkor 26 szavazatot nyert.

A 26 még felét sem képezte az összes szavazatoknak, pedig a szavazók kétharmadának többsége kívánta. Azonban alig vala már kétség az iránt, hogy Pecci a harmadik szavazásnál meg fogja a kellő többséget nyerni.

Február 20-ikán délelőtt 10 órakor ment végbe a harmadik szavazás. Pecci 44 szavazattal pápává választott. Mély csend uralkodott. Minden tekintet a megválasztott felé fordult, ki 9-ik számú helyén lezárt szemekkel, halványan, mozdulatlanul ült. Az al-dékán, a legidősebb áldozár- és diakonus-bibornokok s a szerzetármester kíséretében kérdé a választottól: «Elfogadod-e a cánoni választást, mely az egyház fejévé tett?» Pecci mélyen meghatottan gyenge, de tiszta hangon fölhozá méltatlanságát és hozzátevé: «Mintán Isten akarata, hogy elfogadjam a pápai méltóságot, nem mondom ellen.» Pillanat alatt eltűntek a bibornokok menyegzetei, az új pápát kivéve; a bibornokok mindnyájan fölállottak. *Di Pietro* bibornok kérdé a választottól, hogy minő nevet vesz föl. A pápa kijelentvén, hogy *XIII. Leó* nevet választja, fölvevé a pápai ruhát, fogadá a bibornoki testület hódolatát, *Te Deum* után áldását adta leá. A választást *Caterini* bibornok a népek kihirdeté a szent Péter egyház erkélyéről.¹ Délután kevésel öt óra előtt *XIII. Leó*, a «*Cruz de Cruce*» után egy régi jóslat szerint

¹ Annum vobis gaudium magnum, habemus Papam, Eminentissimum ac Reverendissimum Dominum Cardinalem Joachim Pecci, qui sibi imposuit nomen Leo XIII.

«*Lumen de Coelo*» (világosság az égről) a bibornokok kíséretében megjelent a szent Péter egyház belső erkélyén s első apostoli áldását adta az összegyülekezett népre.

Lasagni pápai altitkár — az államtitkár még nem lévén kinevezve — a szentszékek hivatalos összeköttetésben álló hatalmakkal tudatta a választást, melyet barát, ellenség, egyiránt szerencsésnek tartott. Maga *Bismarck* herceg, noha akkor Németország kormánya a legellenségesebb lábon állott a szentszékekkel, úgy nyilatkozott, hogy szerencsésebb választást alig lehetett volna tenni. A katolikusok, kik annak tekintik a pápát, aminőnek azt szent Bernát írja le, világszerte örvendettek, hogy az egyház gyászának vége van.

¹ E jóslat annyiban is teljesedett, hogy *XIII. Leó* czimerén a paizs felső részén kék mezőben csillag terjeszti sugarait.

Kiutasított petíció.

A Kuria tegnap *Vavrik* tanácselnök vezetésével a *baranya-szentlőrinczi* választással foglalkozott. A kerület mandátumát *Hoitsy* Pállal, a Kossuth-párt jelöltjével szemben *Tormay* Károly szabadelvűpárti, a vármegye volt alispánja nyerte el. A függetlenségek különösen a kormánypárti jelölt érdekében kifejtett nagy hivatali presszió miatt támadták meg a választást. De egész sor vesztegetésért is panaszt tettek. A korteskedést *Tormay* még alispán korában kezdte. Folyvást vizjogi tárgyalásokat rendezett, a melyek aztán csodálatosan hosszúra nyultak és mindenkor egy-egy nagy eszem-iszommal végződtek. Nem a víz, hanem a bor meg a pálinka volt a fő a vidám vizjogi-tárgyalásokon s végül folyt a dorbézolás.

A Kuria a petícionálókat kérelmükkel elutasította.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 19.

Elnök: Gróf *Apponyi* Albert megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után *elnök* jelenti, hogy a holnapi napon szeretett királyunknak egy közeli rokona *Rajner* császári és királyi főherceg aranylakodal-

mának ünnepét üli. Minthogy Felséges urunk királyunkhoz közel állókat érintő minden családi esemény a magyar nemzet szívében visszhangra talál, ezen örvendetes alkalomból is azt hiszem, a Ház felhatalmazza az elnökséget, hogy a miniszterelnök ur útján 5 császári és királyi felségeiknek a Ház szerencse kívánatait tolmácsolja. (Helyeslés.)

A Ház az előterjesztéshez hozzájárul.
Elnök ezután a Kuriától érkezett átiratokat mutatja be.

Hertelendy Ferencz bemutatja a csorbaitói birtoknak az állami kincstár részére történt megvásárlásáról szóló törvényjavaslatot.

Elnök: Napirendre fog tűzteni. Következett a napirend.

A költségvetés.

Horváth Gyula: Az ország helyzete változó.

Hogy a megnagyobbodott terheket a nemzet el is viselhesse, hogy az adóteher a polgárok adóképeségét meg ne rontsa, arra nézve még oly fényes és gyakori ígéretek dacára sem történt semmi. Az adó évről-évre nagyobb, de a fizetési képesség emelésére nem történt semmi.

Egy ország, mely a természetes fejlődésnek annyi föltételével bír, mint Magyarország, a jólét legmagasabb fokát érné el. (Igaz, úgy van a szélsőbalon.) A kik az állambiztartás rendezettségéből következtetik a helyzet javulását, azok vagy nem látnak, vagy pedig tévedésben vannak. (Igaz, úgy van.)

A tuloldali képviselő urak is belátják már, hogy az ország gazdasági helyzete súlyos válságba jutott és az eddigi követett kormányzati rendszer hibákat és mulasztásokat követett el. (Igaz, helyes a szélsőbalon.)

Az ország súlyos helyzetét saját alkotmányos kormányaink idézték elő.

Papp Zoltán: Parancsszóra.

Horváth Gyula: A bajokon segíteni kell, míg az országnak valami veszteni valója van. Ennélfogva feltétlenül szükségesnek tartom az önálló vámterület létesítését. (Hosszantartó helyeslés a szélsőbalon.)

Beszél ezután a követendő iparpolitikáról és az adópolitikáról. Maga a pénzügyminiszter elismerte, hogy a helyzet tarthatatlan és a progresszív adók behozatalát kilátásba helyezte.

Nessi Pál: Meddő ígélet.

Horváth Gyula: A fogyasztási adók leszállítását sürgeti.

Papp Zoltán: Annyi adót fizetünk ma a borért, mint a mennyibe a bor kerül. (Felkiáltások: többet.)

Horváth Gyula: Az önálló nemzeti bank felállítását sürgeti. A mi nemzeti sérelmeinket

A „TISZANTUL” TÁRCZAJA.

Keresztény szeretet a munkás-kérdésben.

A Kath. Szabad Liceum 1902. febr. 13-iki böjti estéjén előadta: *Radnai Farkas*.

(Vége.)

Ámde az elsoroltak csupán a munkások anyagi helyzetének biztosítására vonatkoznak. Már pedig mindezen törekvések, áldozatok czéltalanok, eredménytelenek maradnának a vallás *praktikus gyakorlásához való visszatérés nélkül!*

E végből telepünkön, külön, munkásaink részére templomot építettünk s *lelkési* állomást szerveztünk. E templom a gyári épületek tömegének középpontján áll, ajtajával az utra néz, tornyáról a szeplőtelen sz. Szűz szobra tekint alá pártfogólag az egész telepre, melynek minden pontjáról viszont fölemelheti tekintetét a munkás Máriához, a keresztények segítségéhez, a szomorúak vigasztalójához. És itt nem hallgathatók el egyet, Uraim! Nehéz munkát végzünk, állandó súlyos veszélynek kitéve. Száztíz méter magasságból évenként 150000 kubikméter követ fejtünk ki, a kemenczékét folyton töltik, üritik, hatalmas gépek dübörögnek szünet nélkül — és imel! ezen immár 35 év óta tartó veszélyteljes munka közben

csak három halálos sérülést kelle fájdalommal följegyeznünk. Oh ne csodálják, ha minden évben, december 8-án, a templom tornyát fényesen kivantgítjuk, hadd ragyogjon tündöklő glóriában gyárunk védőasszonyának biztató, vigasztaló alakja.

E templomban vasárnaponként két sz. mise végeztetik; az első reggel 5 órakor a gyárüzem fentartására távozó munkásoknak; a többieknek 10 órakor. Megtartjuk a májusi ájtatosságot. — És mily főséges telepünkön az Urnap! Az oltárokat és sátrakat a munkások díszítik fel, nem arannyal-ezüsttel, hanem fáradságos verejtékek színhelyének virágaival, füveivel, lombjaival. Ha a nagy nap felvirradt, az ünnepélyes sz. mise után kiindul a szerény körmenet, a gyár urai, tisztjei, a munkavezetők felváltva viszik a mennyezet rudjait, mely alatt a legmélt. Oltárszentség végig vonul a gyártelepen, megáldva először a kórházat, azután az iskolát, a munkások lakait, a koszházat, hogy azután a *Te Deum* örömhangjai mellett visszatérjen a templomba.

Sőt tartattunk missiót is e nép számára. Hogy az erkölcsi megújulás mily nehéz és hosszú munka ezen, az országutról gyakran csak úgy bevetődött emberek közt, kik a keresztvetést sem ismerik, annál kevésbbé tudják, vagy esetleg átallják a pap előimádkozta miatyánk másik felét elmondani, — de azután

mily öröm, ha minden kényszer nélkül a gyónószékig jutottak, s a missiót befejező körmenetben, Istenökkel, a világgal és önmagukkal megbékülten részt vesznek és amit ezelőtt emberi tekintetekből szégyeltek, most nyíltan megvallják: ehhez fogható öröm nincs, ez a tevékeny, önfeláldozó, czéltudatos, élő és éltető, tetteleg gyakorolt ker. szeretet diadala.

Mert külön és újra hangsúlyozom: mi senkit nem kényszerítünk, csak eszközöket és alkalmakat nyújtunk a vallásos életre; mi nem ál-, hanem valódi, önkéntes megtérést akarunk; mi nem titkoljuk örömről, ha valaki a jó Istennel kiengesztelődik; de egyforma szeretettel és igazságossággal bánunk mind azokkal, kik teljesítik, mind azokkal, kik nem teljesítik a vallás kötelmeit.

Ezt tapasztalja a munkás; és még lát és érzi valamit, amire különösen felhívom figyelmeket. T. i. az elsorolt viszonyok közt, ily szeretefutó elemeknél, egy gyártelep anyagi, nyereszkes mozzanatai mellett önmérsékletet, felebaráti szeretetet, hálát, Istenhez térést, s ez uton csöndet, összhangot, békét, sőt a türelem és megnyugvás szálaiból szőtt egyszerű boldogságot teremteni, s ezzel a munkaadó és munkás közötti viszony kérdését szerencsésen megoldani; a fenyegető baj orvoslásának útját-módját, sikerét, vagy legalább is lehetőségét bebizonyítani, — mind ehhez uraim nem

nem tudják — vagy nem akarják Bécsben operálni

Tisza Kálmán szavait idézem, melyek így szólnak: »Engedjenek meg, de önkéntelenül merül fel az emberek előtt azon kérdés, hogy vajjon a magyar királynak udvaroncjai vannak-e, vagy komoly tanácsadói?»

A költségvetést nem fogadom el. (Élénk helyeslés a szélsőbalon s a szónokot számszóval üdvözlök.)

Egy független agrárius.

Eitner Zsigmond kijelenti, hogy ő független agrárius. Csatlakozik Zselénszky Róbert gr. álláspontjához. Az önálló vámtarúlet hive. A költségvetést nem fogadom el.

Egy leintett szerb.

Pavlovics Lyubomir nyíltan akar szólni. A nemzetiségi törvénynek csak a címe az mert ha de pere nincs is hatályon kívül helyezve, de fakto nem létezik. Sine nobis, de nobis hozatott ez a törvény. (Mozgás, ellenmondás.)

Apponyi elnök: Ilyesmit, hogy egy törvény nélkülünk rólvunk hozatott, nem lehet mondani. (Tetszés minden oldalon.)

Pavlovics: Azt a közmondást: keresd az asszonyt, így lehet ma alkalmazni: Keresd a nemzetiséget! (Zaj.) Nem tehet itt hazafiságtól dagadó kijelentéseket, (Zaj) mert itt ő, mint a többi képviselő, az ország érdekét szolgálja s igazat beszél. A nemzetiségi jó hazafiak. Követeljük a politikai szabadságot. (Kiáltások: Hisz meg van!) Magyarországon a nemzetiségi kérdést mesterkeltek tünteti fel.

Kubik: Csinálják az agitátorok!

Pavlovics: Akik a nemzetiségek fejlődése elé gátat vetnek, súlyos felelősséget vesznek magukra.

A szónok még mond valamit Szent István hagyományáról s aztán leül.

Kiáltások: Hát a budgettel mi lesz?

Rákosi Viktor beszéde.

T. Ház!

A vitának ebben az előrehaladott stádiumában feliratkoztam ugyan, de nem volt szándékom felszólalni és le is törülköztem volna, de a miniszterelnök ur provokált rá. A trónörökös magyartalan utazásáról volt szó és én egy közbeszólást engedtem meg magamnak, a mire a miniszterelnök ur azt mondta, hogy majd utána vitézkedjem. Hát én nem tudom, hogy értette ezt a miniszterelnök ur, de én keringőre való felhívásnak veszem és beszélek.

Előre is kijelentem, hogy nem akarok vitézkedni, sőt a miniszterelnök ur szónoki

nagy tehetsége, helyesebben szó-Niagarája előtt előre is leteszem a fegyvert. Csak arra kérem a miniszterelnök urat, legyen elnéző a mi közbeszólásaink iránt, mert ha az egész párt közbeszólásait egymás mellé rakjuk, nem jön ki belőlük egy olyan kisebb méretű beszéd, mint a minőt a miniszterelnök ur hetenkint 5—6-ot mond.

A miniszterelnök ur palotájából fényes kilátás nyílik Budapest városára. Meg vagyok győződve, hogy csillagos tavaszi esteken a miniszterelnök ur palotájának erkélyéről sokszor elgyönyörködik a látványosságban, melyhez az andalító zenét a telegráf drótok zümögése szolgáltatja, azoké a drótoké, a melyeken a vidékről az üdvözlő sürgönyök érkeznek.

Ugyancsak fenn a várban lakik egy más nagy ur, aki ugyanebben a látványosságban gyönyörködhetik. Ilyenkor bizonyára elfogja őket a gondolat, hogy ők egy gazdag fővárosnak és egy boldog országnak hatalmas miniszterei. Csak az a baj, hogy ha szél kerekedik, a mely felkavarja a füst- és porfelhőket, akkor a közelben meglebben egy fekete-sárga zászló s akkor arra a tudatra ébrednek, hogy még sem oly hatalmas urak ők, mert a politikájukat Bécsben csinálják. A magyar kormány olyan, mint a delejtű és Bécs az ő északi sarka.

Ha sorsunk intézői közelebb laknának a néphez és gyakrabban megfordulnak a nagyvárosi élet forgatagában, bizonyára gyakrabban észrevennék azokat a kis czédulákat, a melyek azt hirdetik, hogy ingyen kenyert és tejet osztgatnak.

Ez tisztelt Ház, jellemző momentum, hogy a mikor ezerszámra csatangolnak a foglalkozás nélküli munkások, nem tudnak sorsukon segíteni.

Munkanélküli végrehajtók.

Munkát nem tudnak adni, csak ingyen kenyeret, ingyen tejet, alamizsnát. Minden drágább lesz. Egyetlen osztály van Magyarországon, melynek mindkét keze tele van munkával: a végrehajtók. Milyen hatalmas látvány volna, ha megérnők azt a pillanatot, azt az imponáns látványt: a munkanélküli végrehajtók tüntető körmenetét. (Nagy derűtség, taps). Ausztriával való viszonyunk ennyi: *fortwursteln*. Majd csak valahogy lesz, mert hisz úgy sohase volt, hogy sehogyse volt. (Derűtség). A mi nyomorúságunk már a humort is kipusztítja. Egy öreg földbirtokos panaszkodik: nagy baj van, az öreg asszonyok nem mesélnek, a dajkák nem dalolnak.

A mi nemzeti művészetünkben mi van meg? A nemzeti színház, a hol Kossuth halálát nem szabad megünnepelni. A nemzeti

lovarda meg a nemzeti uszoda, — az is csak nyáron van nyitva. (Derűtség).

A katonaságnál nem szabad a mi nyelvünket használni. Miért? Ha jó a vértünk, a pénzünk, miért nem jó a nyelvünk! (Tetszés). Az a tót regruta a szemlén csak a »hier« helyett mond jelent és becsukják 3 napra. S akkor leborulva kiáltja: Milyen jó, hogy csak egy szót tudok magyarul, mert ha az egész magyar nyelvet megtanultam volna, talán egész életemre becsuktak volna. (Zajos derűtség, Taps.)

Nemzeti és faji politika.

Erőteljes, nemzeti és faji politika kell ide. (Ugy van!) A magyar faji politika feladatait Beksics éveken át oly markánsan jelölte meg, hogy azt hiszi: O a magyar Kassandra. Iskola-tatni, földhöz keil juttatni a népet, csatornázások kellenek. Az ezer milliós budgetet erre kell fordítani. (Ugy van!) Erősíteni kell a népet, hogy szaporodjék, hogy elborítsa a hegyeket, a völgyeket, hogy második honfoglalás legyen itt. (Tetszés.)

A szászokról.

Szól a szászokról, akik a magyarokat náluknál sokkal alantabb álló barbár fajnak tartják. Ha valami rossz van a magyarokról, azt per longum et latum tárgyalják. Pl. a temetői koszorú dolgot.

Korodi Károly: Tessék felolvasni.

Rákosi: Felolvassam önnek azt a cikket, melyet esetleg ön irt? (Taps). Vilmos császár budapesti pohárköszöntőjéről azt irta egy brassói lap, hogy a pezsgő hatása alatt mondta. (Mozgás). Lutz Károly képviselő tiltakozott a nagy Czenk-hegyen felállítandó milleniumi emlék ellen. (Viharos kiáltások: Erre feleljen!) Lutz Károly egy városi gyűlésen így nyilatkozott: Oláhnak miudent, magyarnak semmit.

Korodi: Nem igaz!

Rákosi: Mi itt egy egész országot birunk, hatalommal, katonasággal s nem nyomjuk el a szászokat. Ezek csak egy kis töredéket képezik Nagyszében lakosságának s elnyomják a magyarokat. (Nagy tetszés). Ha önök nem szászok volnának Magyarországon, hanem lengyelek Németországban, talán mind a börtönben ülneek, nem a képviselőházban. (Nagy taps a szélsőbalon.)

Több adatot sorol fel Korodi Luttról, a ki leányának megtagadta, hogy magyar ünnepeken vegyen részt. Igaz ez?

Korodi: Igaz, nem tagadom.

Justh Gyula: Disznóság! Es még beszélnek.

Rákosi: Egész csomó adatom van a szászok rosszhiszeműsége ellen. Ok az állameszme

elegendő — szükséges, de nem elegendő — a pénzaldozat, nem elég az iskola, az olcsó megélhetés, a kórház, a segélypénztár, nem elég még a pap, sőt a templom sem: itt és ebben a munkásnak először példa kell; hogy t. i. amiket neki hirdetnek, Istennek tisztelet, az anyaszentegyháznak öt parancsolatja, tehát Isten imádása, a templom látogatása, az ünnepek megülvése, a sz. gyónás és áldozás, a bűjt, a tiszta erkölcsi élet, stb. stb. nemcsak őt, a munkást, hanem a munkaadó is, tisztjeit is egyenlően kötelezi; és hogy mindezt az ur és alkalmazottjai tényleg teljesítik is; — és másodsor, hogy a munkaadó és tisztjei maguk sem félnek a kórház, az iskola-, a munkás szobák levegőjétől; tanácsra, segítségre személyes érintkezéssel mindig készek; szóval a szeretet áldozatait nem a magasból, nem messziről, hanem a közvetlenség melegével gyakorolják.

Es akkor viszont a munkástól meg lehet, meg kell követelni becsületes, józan élet mellett a dolgot, a munkát; — neki nincs joga azt követelni, hogy munka nélkül tartassék el; nincs joga minden szerzeményét elkölteni azon számítással, hogy élleme fogytán a társadalom terhe legyen. Mert ha tagadhatatlanul »mélto a munkás az ő bérére«, — másfelől az is igaz, hogy aki nem dolgozik, az ne is egyék. — A munkaadónak, mondjuk, a gazdagnak, már csak a nála levő vagyonnál fogva is, minden-

esetre több a kötelessége; de a munkást sem lehet feloldalni saját kötelességei alól; a ker. szeretet egyaránt kötelezi mind a kettőt. S akkor a jó Isten áldása sem marad el.

Ime, m. t. Hallgatóim, egy élő bizonyíték — Krisztus sz. vallásának, egyházának kifoghatatlan orvossága a népek s társadalmak még oly égető sebére is! amint ezt különben Szent-séges Atyánknak a munkások helyzetéről kiadott *Rerum novarum* kezdetű apostoli körlevele megczáfolhatatlanul bebizonyítja.

Igen, a vázolt helyzet az egyetlen orvosság. Mert az nem orvosság, hogy az elégedetlenségre sokszor okot találó munkás népet, lelketlen ál-apostolok tetszetős szölamokkal felbujtsák, de egyuttal maguk czéljaira kizsarolják; az sem orvosság, hogy a koronként romboló munkástömegeből tizet-husztat a rendőrség lekaszabol, s többeket börtönbe vet; sőt többet mondok: minden tisztelet és elismerés daczára még azt sem tartom a baj orvoslásának, ha a munkások minden ellenszolgálmány nélkül, heteken, hónapokon ingyen segélyben részesíttetnek. — Mert az emberben nem az állatot kell durva erőszakkal megfékezni, vagy éhes gyomrának kielégítésével ideig-óráig lecsillapítani; hanem a lelket kell, s ezt csak oly eszközökkel lehet átídomítani, — melyek egyedül a példát nyújtó élő hittel gyakorolt

szeretetnek állnak rendelkezésére. Mutatja a vázolt példa.

A szivekben — lelkekben már is borzasztó sok a rom. Hogy fognak azok új életre kelni?

Nem tudom, hallották-e önök hírét a fehér-egyházi sasnak Erdélyben?

A vár ura, a szabadságharcz egyik hőse, Haller Ferencz gróf, öt évi fogsága után szegényül, gyalog ért haza birtokára. Feldult vára, elkobzott jószág, pusztulás képét mutatta, ahol nem volt mit keresni. . . Elterjedt a hire megjöttének, — egy-két cselédje jelentkezett — de ő megköszönte ajánlközásukat, maga sem tudván; miből fog élni.

A Küküllő partján leült egy csonka füzégett törzsére s gondolkozott. . . »Rombadölt vár, fölszeretlen pusztá birtok, adósság, ellenség. . . Nincs e romokon mit keresnem; eladom a birtokot, megyek Amerikába, szabad földre, szabad hazába.«

Egy sas keringett a magasban, egyet-egyét kiáltva a levegő égbe.

Volt a fehér-egyházi várnak egy régi sassa. Még 1814-ben szoktatta még a gróf öreg anyja, Toldalaghy Krisztina grófnő. Hűségesen ott telelt, ott nyaralt a palota tornyán, s ha néha egy-két napra el is távozott a havasokra, de mindig visszajött.

Ez jutott eszébe a birtoka romjain me-

hiveinek mondják magukat. Ez szemfényvesztés. Mi ismerünk egy hazát áldozataival, hőseivel, dicsőségeivel. Ezt ismerjük el, akkor baráti jobbnkat nyújtjuk. (Ugy van!) A nemzetiségek nem magyarosodnak el, de a magyarok elszászosodnak, eloláhosodnak. Korodi ur is elszászosodott magyar. Miért jönnek hát ide panaszkodni a magyarosítás ellen? Itt csak egy valaki van üldözve: a magyar. (Tetés.)

Andrássy Tivadar gróf úgy látszik, nem hiszi. Tessék foglalkozni a magyar görög-katolikusok ügyével, akik elzarándokoltak a pápa aranyos kapuja elé, hogy a magyar liturgiát megkapják. Nem kapták. Pedig a pápa tud biztatni bennünket, mert az egész nemzetet lázba tudták hozni a törökök ellen.

Nem fogadja el a költségvetést, hanem pártolja Kossuth határozati javaslatát. (Hosszas éljenzés, Rákosi Viktort mindeffélől üdvözlök.)

Öt perc szünet.

Szünet után

Korodi Lutz engedelmet kér, hogy mint új képviselő első beszédét személyes kérdésben mondja, nem parlamentista és sajnálja, ha felszólalásával nem gyönyörködtetheti a Házat. Az a költemény, a melyet az előtte szóló említett, azt hiszi nincs is meg s kéri, hogy hozza el azt a bizonyos Petőfi-verset ide a képviselőházba.

A szóban forgó szász poéta nő irt egy ilyen verset és pedig a miatt, hogy a Petőfi-ünnepély alkalmával egy budapesti újság a szász leányokat meggyalázta. (Derűltég). En jó magyar vagyok, de elítélem a magyar sovinizmust. Az ő ereiben is van egy csöpp vér.

Kiáltások: Kár! Nagy kár!

Endrey Gyula: Majd megcsapoljuk azt az eret!

Korodi: A hazafiságát kétségbevonni nem engedni senki által.

Lukács Gyula: Melyik hazafiságát, a németet?

Korodi Lutz: Ok mindig magyar honpolgárok voltak, akik a haza ellen sohase vétettek, de nemzetiségükre büszkék.

Rákosi Viktor félreértett szavait magyarázza. A magyarok semmiféle nemzetiségek ellen nem viseltettek ellenszenvvel. O az anyagot a szász lapokból vette. A magyar ember gondolata nem terjed túl a hazán, az nem néz sem Berlinre, sem Pétervárra. Ez a mi sovinizmusunk, amelyet egyébiránt talán Németországtól, Bismarcktól tanultunk.

Pichler Győző: Ez a jogosult nemzeti tyranizmus.

rengő grófnak s azt kéri mellette álló udvarbírájától: Hát a mi sasunk hova lett?

— Elment, uram, örökre. Mikor a vár leégett, akkor ment el s 1849. óta nem láttuk.

E pillanatban a magasból lerebbent a sas s a gróf közelében egy fűzra szállt, megbégettette szárnyát s durva hangján odaszólt a grófhhoz. Mintha mondta volna: Isten hozott jó uram, régi barátom.

Megismerték: ez volt a régi sas. Ő már Nagy-Enyedről kísérte régi gazdáját. Most föl-szállt a fűzra, föl a palota romjaira, ott is kiáltott egyet-kettőt, s megint visszajött, de már a gróf lábaihoz s szeliden megkopogtatta térdét.

A gróf szeméből kicsordult a köny. Fölugrott ültéből. — Nem, nem megyek Amerikába. Itthon maradok, küzdök, dolgozom. Ha ez a sas otthagytá szabad, magas régióit, s visszazállt a romokra, régi tanyájára: hát én akkor hogy hagynám elpusztult fészkeket, leigázott, romba dönt szegény hazámat.

És itthon maradt és dolgozott.

Mélyen t. Hallgatóim! Ha az az égi sas, az élő hittel működő szeretet szelleme nem száll le a lelkek romjaira; — és ha mi ezen drága magyar haza szeretetéből e romok föl-építéséhez hozzá nem fogunk, ha nem dolgozunk: akkor a romokon nem fog új élet kelni; akkor ezek a romok — tovább romlanak! . . .

Rákosi: Majd elfogja hozni annak az urnőnek verseit.

Pichler: Alávalóság!

Gróf Apponyi Albert elnök Pichlert figyelmezteti, hogy ilyen kifejezéseket ne használjon.

Lengyel Zoltán: Majd megint bocsánatot kell kérnie.

Rákosi Viktor: Ajánlja Korodi Lutznak, hogy ebben a hazában becsülje meg magát, mert neki ebben a hazában nagyon jó dolga van.

Vészi — Beöthy ellen.

Vészi: Beöthy tegnapi beszédével foglalkozik. Beöthy a miniszterelnök eljárását Zichy János gróffal szemben, összehasonlítja az angol kormányval. Ez a hasonlat ép az ellenkezőjét igazolja, mint a mit Beöthy igazolni akart. Kimutatja hiteles idézetekkel és történelmi adatokkal, hogy mindaz, ami ily értelemben Angliában történt, az mindig összhangzásban volt a többség pártállásával. S különösen Glasdton volt az, a ki a palotahölgyek visszahívásánál nyíltan kifejezést adott annak, hogy politikai pártállásával ellenkező személyeket a kormányzat befolyásában meg nem tűrhet. Ez történt s ez törvényes és elfogadott parlamenti ususon alapszik. Foglalkozik aztán Rakovszky beszédével s ezzel szemben bizonyítja, hogy az angol miniszterek ingenis huznak rendes nyugdíjat.

Ujra visszatér Beöthy beszédére s megvédi a volt nemzeti pártot Beöthy vádjai ellen. Tiltakozik ez ellen, hogy a volt nemzeti párt megszavazta a quota-emelést. Ez nem áll, mert erre még ez évben rá sem került a sor, a multban pedig a nemzeti párt emberei nem szavaztak.

Kubik Béla: Ez aztán érv. Hallatlan!

Vészi József: Bizonyítja, hogy a Széll kormány mennyi előnyt biztosított az országnak s mennyire haladtunk a Széll kormány alatt. (Ellentmondások). Ennek a kormánynak igenis van joga magát szabadelvűnek vallani, mert Széll megteremtette azt, ami után annyira sóvárogunk: a közbékét.

Széll Kálmán indítványozza, hogy **Rajner** főherceg aranylakodalmá alkalmából a Ház két napig szüneteljen.

Barabás Béla kijelenti, hogy Rajner főherceg néki nem imponál, s feleslegesnek tartja a szünetet!

Széll Kálmán indítványát **Rakovszky** is magáévá teszi a néppárt nevében s a többség azt el is fogadja.

A kath. autonómiai kongresszus.

— Éjjel érkezett távirataink. —

Budapest, febr. 19.

A kath. autonómiai kongresszus mai ülésén a 27-es bizottság javaslatának az egyházmegyei tanácsra vonatkozó pontjait tárgyalták le. A vita elején **Apponyi** indítványára XIII. Leo pápát jubileuma alkalmából táviratilag üdvözölték, az esztergomi hercegprímásra bizva az üdvözlő távirat szövegezését. Az ülés további folyamán fölötte heves viták voltak s **Ugron** Gábor különösen erősen vitatta a testület tagjainak egyenjogúságát.

Az ülésről szóló tudósításunk a következő:

Elnök: Szapáry Gyula gróf pont 4 órakor megnyitja az ülést.

Hetyey püspök a pécsi egyházmegye horvát plébániáiról, valamint horvátországi papjairól melegen szól. Valamennyien jó magyarok, s így megérdemlik, hogy a *slavon* plébániák az autonómiában képviselve legyenek.

A 60. §-nál, hogy az egyházmegyei tanácsnak kik és hányan legyenek tagjai, heves vita volt.

Ugron Gábor: Ugy látszik, hogy az egyházmegyei tanács terhére van a püs-

pököknek s emiatt törekesznek a tanács tagjainak számát redukálni a minimumra. Kijelenti, hogy nézete szerint a szűkségelteknel mindig több tagot kell meghívni.

Samassa érsek: Tudomásom szerint **Ugron** Gábor a demokratia hive. A legdemokratikusabb alkotmánya az egyesült államoknak van és mégis lehető szűk körre szorítják a tanácskozó testületeket. Az egyházmegyei tanács szervezetébe nem számot, hanem férfiakat kérünk. Kevés, de odaadó, megbízható, munkás férfiakat, a kiknek információit meghallgatom, de én határozok, döntök.

Ugron Gábor: Nézetem szerint a testület egyik tagját sem illeti több jog, mint a másikat, mert itt mindnyájan egyenlők vagyunk. Nekem csekély kis állásom van. Eger érseke nagy vagyonu, előkelő állású férfit, kinek érdemei előtt tisztelettel meghajlok mindig és meg is hajoltam, de ez nem ad jogot az egri érseknek azon erőteljes kifejezésekre, melylyel élt, ez ellen tiltakozom! (Nagy zaj, mozgás.)

Rakovszky: Helyes, ezt meg kellett már egyszer mondani. (Ellenmondás. Helyeslés.)

Ugron Gábor: Én tudás és bölcsesség előtt, ha ahhoz szerénység is járul, saját kicsinységem tudatában mélyen meghajlok. De sajnós, minél inkább vallásos vagyok, annál inkább belátom, hogy isteni tökéletesség mily távol áll tőlünk. Gyarulok vagyunk!

Samassa: Nem az egyes ember tudását, hanem egyéniségének mivoltát kvalifikálom. Tartalom, ész, szilárd egyéniséget tekintem, a kinél e kettő találkozik, olyan embertársam előtt meghajlok én is, különben nem. (Helyeslés.)

Elnök bezárja az ülést.

Szavazásra még nem került a sor.

Az anyakönyvvezető fegyelmi ügye.

Egy esztendei huza-vona és ismételt megtagadott vizsgálat után ma kerül a fegyelmi választmány elé a városi havi díjasságból elbocsátott, az anyakönyvvezetéstől pedig fel-függesztett **Kiss** Kászló anyakönyvvezető-helyettes fegyelmi ügye.

Nagy hiriapi trombitálás és közgyűlési interpelláció vezette be az anyakönyvvezető-helyettes mulasztásainak kipattanását. Napokon át kórusban zengtek róla a helyi lapok, hogy az anyakönyvvezetői hivatalban különféle szabálytalanságok történnek, különösen pedig, hogy befolyásolják a házasságra lépő vegyes vallású feleket, hogy a róm. katolikus vallás javára egyezzenek meg és arról is irtak, hogy az elkeresztelés is folyik — ugyancsak a róm. kat. vallás javára.

Mi ismertük ugyan a dolgok folyását és jól tudtuk, hogy ennek éppen az ellenkezője igaz, de nem irtunk róla, mert nem akartunk a vizsgálatnak elébe vágni.

Egy szép napon azonban megjelent az anyakönyvi hivatalban **Dencs** János tb. kanonok, esperes-plébános, hogy kötelessége szerint utána nézzen, hogy akad-e a váradi kath. hívek közt olyan, aki polgári házasságot kötött ugyan, de az egyházi esketést nem vette igénybe, vagy aki gyermekét nem kereszteltette meg.

És ez alkalommal kintunt, hogy 3—4 reverzális nincs bevezetve a polgári anyaköny-

vekbe és pedig mindannyi a róm. kath. vallás javára adatott; kitünt az is, hogy az anyakönyvvezető-helyettes egy gyermek vallását nem vezette be, aki történetesen szintén róm. kath. vallású.

Aztán megindult a vizsgálatok egész sorozata.

Előbb **Komlóssy** József, az anyakönyvvezetői hivatal főnöke indított nyomozást az elsikasztott reverzálisok és elkövetett szabálytalanságok ügyében, — majd a **Bulyovszky** polgármester utasítására **Rimlér** Károly főjegyző, később **Szunyogh** Lóránd anyakönyvi felügyelő és a belügyminiszteriumnak egy megbízottja tartottak vizsgálatot.

Valamennyien ritka egyértelműséggel konstatálták, hogy a kérdéses reverzálisok **Kiss** László kezén veszttek el, aki ezen kívül számos más szabálytalanságokat is elkövetett, hol a *szülők neveit írta tévesen*, hol a gyermek vallását nem vezette be, sőt azt is meglette, hogy — *kényelemszeretettel felhatalmasta az egyik díjnokot*, hogy távollétében *nevét is aláírja az okmányokra*, illetőleg kisebb anyakönyvi kivonatokra.

De kisült reá más is. Névszerint az, hogy a város költségén *litografizott blankettákon*, a város *képesítójének* közvetítésével *értesítette az egyik protestáns lelkészt*, ha hívei közül valamelyik a róm. kath. vallás javára akart meggyezést kötni.

Es mi lett e vizsgálatok eredménye? Az, hogy előbb a városi tiszti főügyész, majd pedig az anyakönyvi felügyelő azt indítványozták, hogy ezt a felfüggesztett tisztviselőt, aki ennyire exponálta magát egyik felekezeti érdekében, helyezzék vissza hivatalába.

Szunyogh Lóránd anyakönyvi felügyelő ugyanabban az okmányban, amelyben ezt indítványozza, a következő hibákat és mulasztásokat konstatálja a fegyelmi alatt álló **Kiss** Lászlóról:

„Habár a vizsgálat folyamán merültek is fel szabálytalanságok és mulasztások, melyek **Kiss** Lászlót, mint anyakönyvvezető-helyettest terhelik, mint a **Bura** László és **Kovács** Anna között létrejött házasságkötés anyakönyvezésénél, hol a házasságkötés meggyezését a házassági anyakönyv megjegyzési rovatába nem vezette be, holott a megegyezésről, mint az azt aláíró egyik tanúnak közvetlen tudomással kellett birnia, továbbá, hogy a születések anyakönyvvezetésénél több esetben a szülők neveit tévesen vezette be, egy esetben pedig a gyermek vallását nem vezette be — — — stb.

Es csodák csodája, mindennek dacára azt kéri az anyakönyvi felügyelő ur, hogy helyezzék vissza hivatalába az ennyi mulasztásban, hibában és szabálytalanságok elkövetésében bűnösnek talált **Kiss** Lászlót!

Erthető kíváncsisággal várjuk a fegyelmi választmány mai döntését ez ügyben.

Véleményünk szerint — bármennyire menjen is a fegyelmi választmány az elnőzésben, — a köztűgy, névszerint a felekezeti béke és a polgári anyakönyvek megbízhatósága érdekében megengedhetetlennek tartjuk, hogy ismét **Kiss** Lászlóra b'zzák Nagyváradon az anyakönyvek vezetését.

TAJÉKOZTATO.

Márcz. 1. A nőegylet hangversenye a Sasban

A belényesi vasut katasztrófája.

Rémes vészir járta be tegnap este a városi: az utcán, kávéházakban izgatottan tárgyalták, hogy a belényesi vasutvonalon véres szerencsétlenség történt, melynek több áldozata van.

A vasuti állomáson csoportok verődtek össze s lázasan várták, hogy mi hirt hallanak a katasztrófáról. A szerteterjedt kószahir részben tulzott volt, mint azt alábbi részletes tudósításunk mutatja: a szomorú eseménynek egy áldozata van, **Vitáris** Gábor vasutiőr, a ki erős zuzódások következtében nyomban meghalt. Néhányan kisebb sérülést szenvedtek.

*

A véres katasztrófáról tudósításunk a következő:

Délután két óra 40 perczkor indult ki a vasuti főállomásról Belényes felé a 6602. sz. vonat, melyen körülbelül 55—60 utas volt. A midőn a vonat Nyárló és Magyar-Gyepes állomások között az 5-ik számú őrházat elhaladta, a mozdony s az utána kapcsolt podgyász és személy kocsik kisiklott s a podgyászkocsi teljesen össze is zuzódott.

A személykocsiban mintegy husz utas volt, közöttük **Vitáris** Gábor vasutiőr is. **Vitáris** Gábor beteg ember lévén, a ki a füstöt nem tudta állani, kiment a kocsik előrésszébe az ugynevezett pőreállásra (plateau), a hol különben tilos tartózkodni. Midőn a kocsik kisiklott, **Vitáris** két kocsik közé szorult s ott lelte halálát.

A vonat utasai közül néhányan szenvedtek kisebb sérülést, a személyzetből pedig **Fokete** József fővizsgáló kalauz és **Englender** Márton vonatvezető fejükön nyolcz napon belül gyógyuló sérelmet.

A segélyvonat.

A vasuti főállomáson 5 órakor kaptak telefon értesítést a szerencsétlenségről. Rögtön segélyvonatot szereltek fel, a melyen **Bulyka** Lajos, ki az állomás vezetését tegnap vette át, **Tolnai** Miklós fűtőházi főnök, **Meskö** Sándor forgalmi tiszti, **Biró** Ferencz üzletkezelési tiszti, **Szentlélek** Kálmán osztálymérnök, továbbá dr. **Bodor** Károly, dr. **Munk** Béla és dr. **Berkovits** Miklós orvosok mentek ki. Az orvosok a sérülteket kötésekkel látták el, a kik azután a többi utasokkal együtt a Szombat-ság-Rogozról kiküldött vonattal folytatták utójukat.

Az este Belényes felől jövő vonat utasai a segélyvonatra szállottak át, a mely este 11 órakor érkezett be a főállomásra.

Vitáris Gábor holttestét a legközelebbi házba szállították be.

A szerencsétlenség oka.

A segélyvonattal a helyszínére kiment bizottság megállapította, hogy a szerencsétlenség oka az volt, hogy az esős időjárás következtében talajlazulás s ennek következtében sintérés állott be; ilyképpen történhetett, hogy a mozdony s a közvetlen hozzákapcsolt kocsik kisiklottak.

A vasut kára körülbelül 10.000 koronára tehető.

Mint hogy a pályatest a szerencsétlenség következtében erősen megrongálódott, a közlekedést a belényesi vonalon körülbelül 2—3 napig átszállással közvetítik.

Jogász ifjaink a hősök emlékének.

Tegnap este fél 6 órakor ugyancsak népes volt a jogakadémia, s már maga a hangulat elárulta, hogy szent és hazafias czél az, mely az ifjakat ilyen nagyszámban össze hozta. A közgyűlés tárgya, mint már több ízben jeleztük az, hozzá járuljanak-e az **Egyetemi Nemzeti Főrt** által a képviselőház elé terjesztendő azon memorandumhoz, melyben az 1687. évi 5. t.-cz. és az 1715. évi 49. t.-cz. törlése, **Rákóczy**, **Bercsényi** és **Thököly** és az aradi tizenhárom emlékének glorifikálása és okt. 6-ának nemzet ünneppé tétele kéretik.

Jogakadémiánk ifjusága meleg lelkesedéssel foglalkozott a hazafias ügygel és tomboló lelkesedés közepette tette magáévá az ifjuság **Jancsovics** Jenő ifjusági elnök indítványát, mely a következő:

A nagyváradi kir. kath. jogakadémia polgársága legnagyobb örömmel veszi tudomásul az Egyetemi Nemzeti Párt által a budapesti egyetemi kör és az egri jogakadémia ifjuságának kebelében megindult mozgalmat és hazafias lelkesedéssel vallja magának Magyarország lelkes ifjuságának kérését, melylyel a magyar parlamenthez óhajt fordulni, s melyben kéri, hogy:

Az 1687. évi 5. t.-cz. mely **Thökölyt** s az 1715. évi 49. t.-cz. mely **Rákóczyt**, **Bercsényit** diffamálja, továbbá a többi ily gyalázó tartalmu törvény a magyar törvénykönyvből töröltessék, valamint hogy a nemzet október 6-iki gyásza törvénybe iktattassék, s végre **Thököly**, **Rákóczy**, **Bercsényi** és a 13 aradi vértanu — mint legdicsebb szabadsághőseink emléke a törvényhozás útján és glorifikáltassék.

Amennyiben pedig a budapesti egyetemi kör a magyar országgyűléshez e tárgyban feliratot intéz, a nagyváradi kir. kath. jogakadémia polgársága csatlakozik hozzájuk, de egyben felkéri a bpesti egyetemi kört, hogy az egri joghallgató társaink indítványát szintén elfogadva, memorandumában a fenti értelemben kiterjesztett kéréssel forduljon a magyar törvényhozás elé.

A hősök emlékének dicsőítése közepette oszlott szét a lelkes ifjuság, eljárása által újból dokumentálva, hogy szívvel lélekkel magyar s méltó a jelenben s lesz a jövőben nagynevű dicső őseihez.

UJDONSÁGOK.

- Febr. 27. Kath. Szabad Liceum b'jti estély a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.
- Márcz. 13. Kath. Szabad Liceum b'jtiestélye a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.
- Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.
- Apr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.
- Apr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

* **Katonai hírek.** A nagyváradi közönség két honvédismerőséről emlékezik meg a hivatalos lap tegnapi száma. Orsovai **Láner** Győző altábornagy nyugalomba lépeit s ez alkalommal a király elrendelte, hogy legfelsőbb megelégedése tudtul adassék. — Okányi **Szlávy** Béla ezredes pedig a honvédelmi miniszterium II. ügyosztályának vezetője a budapesti I. honvédkerületi parancsnokságnál rendszeresített beosztott tábornoki helyre kinevezetett s részére az ezredes dandár-parancsnokok számára rendszeresített illetékek is engedélyeztettek.

* **Fejedelmi személy megtérése.** **Anna** heseni fejedelmi asszony hatvanhárom éves korában lemondott a protestantizmusról s a katolikus vallásra tért. Az isteni gondviselés

különös intézkedése volt, hogy Anna fejedelemasszony a mult nyáron nyári tartózkodási helyül egy katolikus vidéket választott. A kíváncsiság és a kath. istentisztelet iránt való előszeretete a földai dómába vitték, ahol a nagyszámú hívő nép ájtatoskodása, a gyönyörű szertartások a komoly s megható ének nem hagyták érintetlenül fogékony lelkét. A megtérésre egy püspöki nagymise alkalmával szánta el magát, s aztán a katolikus vallás tanaiban alapos oktatást nyert. A dolognak híre ment, mire özönével érkeztek a lebeszélő, fenyegető levelek, a casseli főszuperintendens egy tizoldalas levélben igyekezett »napnál világosabban« (?) bebizonyítani, hogy a protestantizmus isteni, míg a katolicizmus ördögi eredetű. Míg a felzudult protestánsok lármáztak, addig a fejedelemnő szorgalmasan látogatta oktatóját Theilmanu dr. theologiai tanárt és borgiai szt. Ferencz ünnepén a papnevelő intézet kápolnájában a katolikus híre tért. A következő vasárnap megáldozott s felvette a bérmálás szentségét. Példáját eddig egy gazdag nemes asszony és Bockmühl nevű nagybirtokosnő követték.

* **Mibe került a hét kisdédóv?** Nagyváradi városa nemsokára átadja az összes kisdédóvokat az államnak. Most hét kisdédóvoda építésének a számláját terjesztették a tanács elé; összesen 141,011 korona 05 fillér összegbe kerültek az óvodák a városnak. Az épületek fenntartása jövőben is a városi pénztárt terheli.

* **Kitüntetett tisztviselők.** A biharmegyei takarékpénztár igazgatósága Szunyogh Péter alispán elnökelete alatt tegnap délután tartotta meg igazgatósági ülését. A folyó ügyek elintézése után az igazgatóság az intézet két derék, agilis tagját *Markovits* Sándor főkönyvelőt és *Fényes* Manó pénztárnokot hí és kitartó munkásságuk elismerésül egyhangulag czéjegyzőknek nevezte ki. A két kitüntetett hivatalnokot *Szunyogh* Péter elnök szép beszéd kíséretében üdvözölte.

* **Az anyátok.** Jókai Mórt tudvalevőleg csúfosan, kegyetlenül s minden ok nélkül egyszerűen elcsapta a Pesti Hirlap. A Budapesti Napló volt olyan ügyes, hogy rögtön felhasználta a kitünő alkalmat, Vészi József sietett a megbántott költőnek a Budapesti Ujságírók Egyesületének választmányja által fényes elégtelt adatni s azonfelül Jókait rögtön leszerződtette a saját lapjához. Szép ünnepélyt is rendeztek, amelyen Jókait az ujságírók *apjuknak* nevezték. Ez idáig szép és megható; most jön azonban a mi kissé komikus. Jókai az ünnepeltetést tegnap versben köszönte meg s e vers végén a következőleg mutatja be a magyar irodalomnak Jókainé *Grósz* Bellát:

... Fiam! A kiknek vagyon hű apátok,
... Ót mint anyátokat mellettem áldjátok.

* **Rádótt a fa.** *Duzsa* Mihály társaival *Szelecsán* József, *Csucsuj* Péter és *Záras* Gáborral tegnap délelőtt a nagykeri erdőben fát döntögetett. Az egyik ledöntött fa, egy még törzsen álló fára dőlt. *Duzsa* Mihály *Szelecsán* Józseffel most az ép fát kezdték fűrészelni szerencsétlenségükre, mert a félig átfűrészelt fa, a másik súlyától is terhelve lezuhant és *Duzsát* maga alá temette. Tegnap délután a megyei kórházba szállították be az életveszélyesen sérült embert. Az esetről azonban már kihallgatni nem lehetett. Állapota reménytelen.

* **Német császári herceg mint magyar főhadnagy.** Erdekes főhadnagyi kinevezést közöl a hivatalos lap tegnapi száma. Az új főhadnagy ugyanis Vilmos császár fia, *Eitel Vilmos* porosz herceg, akit a király a Vilmos császár nevét viselő 34. gyalogezredhez főhadnaggyá nevezett ki. A 34. gyalogezred tudvalevőleg magyar, legénysége Kassáról, Abaujmegyéből kerül ki. Így hát a német herceg magyar ezredben viseli a főhadnagyi kettős csillogot.

* **Vagyon a szalmazsákban.** Egy asszonyról szól ez a hír, aki tegnap emelt panaszt a debreczeni rendőrségnél. Még december 31-én történt — úgy mondá — hogy egy sertést öletett. A disznóperzselésre egy talyigással alkudott meg, a ki annak rendje és módja szerint végezte kötelességét. A perzselésnél vették észre, hogy a szalma nem lesz elegendő. Az özvegyasszony, hogy a perzselés lennakadást ne szenvedjen, oda adta az ágyában levő szalmazsákot, hogy annak tartalmát használja fel a perzseléshez. A disznóölés gondolai közt egész megfélekedezett arról a kis vagyonkájáról, melyet egy harisnya szárába göngyölve a szalmazsákban rejtgetett. Hetek multak mikor egyszer szüksége lévén pénzre, eszébe jutott féltékenyen őrzött kincse. Hasztalan dulta fel a szalmazsákot, pénzt nem talált sehol. A háromszázkilenczvenhat koronáról szóló takarékpénztári könyve és százyolczvan korona készpénze eltűnt. Az özvegyasszony most a rendőség segítségével reméli elvesztett pénzt visszakapni.

* **Veszedelem a hamis bort eladókra.** Körülbelül másfél év óta több nagyváradi kereskedőnél és vendéglősnél hamis bort találtak s a vegyvizsgálat alapján mindannyit elítélték kisebb-nagyobb pénzbírságra, hamis bor forgalomba hozásáért. Most már majdnem feledésbe ment a dolog, a mikor váratlanul csapott az illetőkre a legszigorubb büntetés: *mindannyitól megvonta a kir. pénzügyigazgatóság, felsőbb rendeletre, az italmérési engedélyt.* — A borhamisítást mindannyiszor üldöztük, a mikor ilyenről tudomást vettünk s most sem kelünk a védelmére, hanem nagyobb szigorú és erélyt kívánnánk azon nagy borkereskedők ellen, a kiktől tulajdonképen a hamis bor a legtöbb esetben a kisebb bormérőhöz kerül. A mostani eljárás szerint az igazi bűnös elmenekül. Csak természetes, hogy az engedélyek elvonása kétségbeejtette nem csak azokat, a kiket ez most sújt, hanem a többi bormérőt és kiskereskedőt is, a kik nem saját termésüket mérik, mert nincsenek biztosítva arról, hogy az általuk vásárolt bor nem hamis-e s italmérési engedélyük e szerint mindig a levegőben függ. Okvetlen kell találni valamit modus vivendit, hogy a hamis borok üldözésének szigorú fenntartása mellett a bormérők szabaduljanak ebből a függő helyzetből s a törvény egész szigora a valódi bűnöst sújtsa a mostaninál még kérlelhetlenebbül.

* **Tolvaj mosónő.** *Rézműves* Sándor muzsikusz cigány cigánytelepi lakásán tegnap *Makai* Trézsi cigányasszony megjelent, hogy Rézműves legényfiának kimossa fehéreneműt. A ravasz cigányasszony azonban mosás helyett a mélyen alvó Rézműves zsebéből 10 koronát tartalmazó tárczáját kilopta s azzal nyomtalanul eltűnt. A tolvajt nyomozza a rendőség.

* **Szökés — ötvenezer koronával.** Szenzációs szökés hírért jelenti eleki levelezőnk: *Brandt* József eleki német gazda még néhány hét előtt a felesége meg a sógora tulajdonát képező ötvenezer korona készpénzzel megszökött. Már a szökés idején azt beszélték, hogy *Brandt* Amerikába ment; tegnap azt egy Elekre érkezett levele ezt megerősítette. Brémából levelet írt feleségének, a melyben azt írja, hogy rá többé ne számíton, ő nem jön többé soha vissza s künn marad Amerikában. Aztán arra kéri feleségét hogy a négyezer koronából, a melyet hátrahagyott, nevelje föl három kiskorú gyermekét. A megszökött gazda levele egész Eleken nagy feltűnést keltett.

* **A színházi felügyelő választása.** *Somolák* Lőrincz, a nagyváradi Szigligeti-színház felügyelője a jövő hónapban, márczius 1-én megváltik állásától s Krecsányi társulatához megy. A városi tanács tegnap foglalkozott az állás betöltésével. Ez az egyetlen állás Nagyváradi városánál, a melyet a tanács választ s ennél is bebizonyult, hogy milyen szerencse az, hogy több választás nincsen a tanácsra bízva. Minden szavazónak volt legalább egy pártfogoltja. Az egyik nagyon öreg, a másik nagyon fiatal, az egyik mindenhez ért, úgy, hogy általa megszűnnek a gyakori műsor változások, mert bár városi alkalmazott lesz, kész kisegíteni a direktort ha a primadonna, a tenorista vagy akár a diszletfestő beteg. Az egyiknek a komasága, a másiknak az ösmeretsége az ajánló levél. — Beadatott különben négy és fél pályázat, amennyiben az egyik pályázó nem is pályázott, csak leveleket írt. *Rimler* Károly polgármester-helyettes terjesztette elő a pályázatokat. Szabályszerűen pályáztak: *Csatár* Győző, aki 35 éves színész, aki az ország összes nagyobb színházait ösmeri. Jelenleg a nagyváradi színház tagja. — *Balla* Imre 14 éves színész, ért a diszletfestéshez és még sok mindenegyébhez. — *Cristhó* Miklós idegi. árvaszéki üllök, volt gyulai tűzoltó főparancsnok. — *Czeplédy* Mihály városi alkalmazott. — *Uj* Ferencz szatmári színész, aki nem adott be pályázatot. — *Busch* Dávid főmérnök, ki nek szavazata nincs a tanácsban, fiatalembert óhajt a felügyelői állásra, mert valami öreg ember nem tud a zsinórpadiáson ki és bebujni s még könnyen le is eshetne. (Kár, hogy kötéltánczos nem pályázott, ez lett volna a legalkalmasabb). *Rimler* Károly h. polgármester *Csatár* Győzőt ajánlotta, akiben teljesen meg lehet bízni s nagy tapasztalata van. Ezután szavaztak: *Csatár* Győzőre *Rimler* Károly; *Ballára* *Komlóssy* József és *Bordé* Ferencz; *Cristhó* Miklósról *Dús* László és *Uj* Ferenczre *Gerő* Armin. — Így *Balla* Imre nyerte el a színházi felügyelő állást.

* **Jégkészítés villamos erővel.** Az elmúlt héten *Rimler* Károly polgármester-helyettes a tanács tagjaival és néhány szakiparossal értekezletet tartott a vágóhídi jégkamara átalakítása tárgyában. Ez alkalommal az volt az általános vélemény, hogy a hűtő és jégkészítő gépet mielőbb fel kell állítani a városnak a vágóhídon. A tanács a kérdést kiadta a főszámvevőnek, hogy a 60—70 ezer korona fedezetre vonatkozólag tegyen előterjesztést. — Ezzel kapcsolatosan *Bordé* Ferencz tanácsnok felvetette azt a kérdést, hogy a léghűtő és jégkészítő gépet nem volna-e czélszerűbb villamos erővel hajtani, ha a város világítása czéljából úgy is kiépíti Nagyváradi a villanytelepet. Például felhozta Szatmár városát, ahol a villanyerővel hajtott jégkészítő gép igen csekély költséggel 20 métermázsra jeget készít napoként. A dolog ilyen megoldását a főmérnök tanulmány tárgyává teszi.

* **Ragadós kezű látogató.** *Furin* Róza cselédeányt tegnap *Handik* Veron barátnője meglátogatta s egy alkalmas pillanatban 8 kor. 30 fillért barátnője ládájából elemelt. *Furin* Róza *Handik* Veron távozása után jött nyomára a lopásnak s jelentést tett az esetről a rendőrségen. A tolvajt elcsípték.

* **Vasuti elgázolás.** *Péli* István munkás ember és felesége pityókás állapotban baktattak a B.-Ujfalu közelében levő sárisápi vasuti vágány mentén. A sötétben sem ők nem vették észre a vonat közeledését, sem a vonatszemélyzet őket. A vasut elütötte mind a kettőt. Az asszony rögtön meghalt, a férfi pedig halálos sérülést kapott.

* **Tűz a bálban.** *Kiss-Kéri* tudósítónk jelenti, hogy a községben vigan bucsuztatták a farsangot. Ejjel tájban egy legény cigányasszonynak öltözve hosszú meszelővel állított be. A vig mulatozók körül fogták és incselkedtek vele miközben a meszelőnyél leütötte a nagy petro-

leumlámpát s az égő petroleumtól többek ruhája tüzet fogott. A cigány nők öltözött leány és egy társa, valamint hat leány súlyos égési sebeket kaptak.

* **Elveszett** a Színházról a Rimanóczy szállóig egy bársony óv sárga kapocsal. A becsületes megtaláló **Mendelényi** Béla rendőrfogalmazónál jutalomban részesül, ha átadja.

* **Találtatott** egy lánczon csüngő kulcs. Jogosult tulajdonosa **Mendelényi** Béla rendőrfogalmazónál átveheti.

Igazságszolgáltatás.

Perronjegy miatt.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

Az orosházi függetlenségi párt bizottsága az 1901. évi február 27-én testületileg ment ki a vasuti pályaudvarra, hogy a vonattal érkező képviselőjüket méltóan fogadják. A bizottsági tagok a perronon foglaltak állást s várak a vonat beérkezését. **Ors** Zoltán állomásfőnök egy málházó által szólította fel perronjegy váltására **Brosz** Jánost és társait, kik azonban ezen illeték lefizetését megtagadták. A kötelességérző hivatalnok feljelentette a mulasztókat, az üzletvezetőség **Brósz** Istvánt a feljelentés folytán 6—6 korona összegben elmarasztalta, azzal indokolva, hogy a felszólítás dacára sem fizették le a perronjegyért járó illetéket.

Ezen elmarasztalás érzékenyen sértette **Brosz** Jánost, ki a miatt az »Orosházi Ujság«-ban hevesen megtámadta **Ors**ót, **hazugsággal vádolta** és állítva, hogy a málházó csak azt kérdezte, van-e perronjegyük a bizottsági tagoknak.

E cikk miatt emelt vádat **Ors** Zoltán állomásfőnök **Brosz** János tanító ellen s az ügyben az esküdtszéki végtárgyalás tegnap tartott meg.

Elnök volt **Nagy** Ferencz törvényszéki bíró; szavazóbírák **Kepes** Miklós és **Csulyok** Béla, bizottsági jegyző **Karakas** Albert. A közvádó **Gáthy** Bálint kir. alügyész volt.

Ors Zoltán a tárgyalás elején kijelentette, hogy ő ezen ügyből kifolyólag már magán uton elégtételt nyert, a miért is kéri a sajtó útján elkövetett rágalmozás vétségével vádolt **Brosz** János tanító ellen a további eljárást megszüntetni.

Gáthy Bálint tekintettel arra, hogy ő megbízás folytán indította meg az eljárást, a vádat elejtette.

A kir. törvényszék a vád visszavonása illetve elejtése alapján a további eljárást **Brosz** János orosházi tanító ellen megszüntette.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: A Sárga csikó.

Péntek: A zsába.

Szombat: itt először: Csepürágók új operette.

Vasárnap: Csepürágók.

Burrián Károly újabb fellépése.

Burrián Károly, a világhírű tenorista, kit a nagyváradai publikum oly tüntető szeretettel fogadott, kötelező ígéretet tett Somogyi igazgatónak, hogy a legközelebbi hétfőn újra lejön Váradra s eljátsza egyik legkedvesebb szerepét a „Faustot”.

Hisszük, hogy második fellépése iránt — tekintettel az óriási sikerre, mely első fellépését Váradon koronázta — még nagyobb lesz az érdeklődés.

Ámon Margit, szintársulatunk kedvelt szubrettje, gyásza miatt még mindig Pesten tartózkodik s a ma csütörtökre hirdetett »New-York szépe« operett is e miatt marad le a heti műsorról.

Csepürágók. Az operett-személyzet nagy buzgalommal készül a »Csepürágók« cz. remek muzsikájú, pompás új operettre. Somogyi Károly igazgató fényes díszleteket készítettett e bájos zenéjű operettéhez s **Székely** Irén teljes ambícióval tanulja illetve próbálja a fő női szerepet. Kivüle a főbb szerepek **Lányi** Edith, **Benkő** Jolán, **Pintér**, **Nyárai**, **Perényi**, **Bércei** és **Bognár** kezeiben vannak. A bemutató szombaton este lesz.

A zsába. Tekintve azt a nagy érdeklődést, amely ezt iránt a pompás, szellemes bohózat iránt nyilvánult, az igazgatóság péntekre újból kiützte műsorra a darabot.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 145.

Idénybérlet 134.

Ma, csütörtökön, 1902. február 20-án

A sárga csikó.

Népszínmű.

S Z E M É L Y E K:

Bakaj András	— — —	Szarvasi Sándor
Erzsike, leánya	— — —	Eleméry Klárka
Gelecséri, pusztabíró	— — —	Bognár János
Peti, fia	— — —	Dési Alfréd
Csorba Márton	— — —	Peterdy
Agnes, felesége	— — —	Benkő Jolán
Laczi, fiuk	— — —	Pintér Imre
Erzsók asszony	— — —	Tóvári Anna
Bogár Imre	— — —	Perényi József

HELYARAK: Nagypáholy 7 m földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Körzék 1 frt 20 kr., Tálászék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztáryitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap pénteken, február 21-én

A z s á b a.

Bohózat.

TANUGY.

Az ór-utcai közs. leányiskola elhelyezése. Nagyvárad város iskolaszéke és közgyűlése abban állapodott meg, hogy az újvárosi közs. iskola sürgős felépítése miatt az iskola egy részét a két újvárosi óvodában és másik részét a tűzoltó őrtanya nagytermében helyezi el pár hónapra ideiglenesen. Ezen a kényszerhelyezeten jobb megoldással segítve van. **Réz** Mihály felügyelő-igazgató előterjesztette, hogy a tanfelügyelőség és a tanítók megállapodásához képest legcélszerűbb volna, ha márczius 1-től a leányiskola I. osztályát a lóvásártéri, a II. osztályt a kaszárnya-utcai, a III. és IV. osztályokat pedig a Szilágyi Dezső-utcai óvodákban helyeznék el ideiglenesen. A tanács az előterjesztést elfogadta. Így a tűzoltó laktanyába nem kerül a leányiskola.

ZENE ES MUVESZET.

Ronacher-estély.

Erdekes és mindenpontjában kitűnően sikerült tréfás hangverseny-estélyt rendeztek tegnap este tisztjeink a Kereskedelmi Csarnok dísztermében. A bécsi híres Ronacher estélyeit varázsozták Nagyváradra, természetesen a magyar királyi honvédség belevonásával kissé megmagyarosítva. Az estély jellegét egy igen ügyes kép szimbolizálta, melyen a legjobb egyetértésben mulattak együtt elegáns hölgyekkel egy közös bakatiszt, egy huszártiszt, egy tüzér-, egy honvédtiszt és egy civil. Ez, a terem közepére kifüggesztett kép **Nedelkovich** főhadnagy ecsetjét dicsérte. A kép alatt, a nagytermet zsufolásig megtöltve ült a nagyszámú és elegáns közönség, melynek sorában ott láttuk a következőket:

Leányok: Cziffra Olga, Cseresnyés Lujza és Irén, Dús Piroska, Déri Erzsike és Mariska, Kazinczy Mariska, Konrad Margit, Lukács Lenke, Orley Anna, báró Podmaniczky Emmy, Papp Cosima és Ella, Pongrácz Margit, Reviczky Melánia, báró Stipzics Nusi, Steiner Kornél, Winkler Miczi.

Asszonyok: Angal főhadnagyné, gróf Beroldinger Lili, Bien főhadnagyné, Baranyi századosné, Cseresnyés Albertné, Charitzer vezérkari őrnagyné, Dús Lászlóné, Des Echerolles Kruspér Sándorné, báró Gerliczy Félixné sz. Kornis Lujza grófné, özv. Grunwald Henrikné, Gyalokay főhadnagyné, Hausner kapitányné, Hauser kapitányné, Kappel Györgyné, báró Karg ezredesné, Kemenszky századosné, Meskó Boldizsárné, Moskovits Miksáné, Mayor Miklósné, Miskolczy Barnabásné, dr. Papp Oszkárné, Pogány századosné, Reviczky Józsefné, báró Stipsics ezredesné, Schmidt alezredesné, Steiner Árminné, Sokoll kapitányné, Szepessy főhadnagyné, Schwoner századosné, Winkler őrnagyné, Wittstock századosné, Vaskó századosné, Wertheimstein Henrikné, Wolf kapitányné, Vucic őrnagyné.

Notabilitások: Dragolovits Albert altábornagy, Schlemüller Vilmos vezérőrnagy, báró Karg, báró Stipsics ezredesek, Schmidt, Lausch, Hummel alezredesek, Vucic, Marschner, Winkler, Fischer, Horváth, Charitzer, Major Miklós őrnagyok, Kolischer törzsorvos, Des Echerolles Kruspér Károly, Rimler Károly, dr. Papp Oszkár ezredorvos, Dús László, Kappel György, Mezey Mihály, Miskolczy Barnabás, Lázár Aurél, Hranyczy Károly, dr. Konrad Márk.

Az estély bécsi dalokkal kezdődött, melyeket **Smidl** és **Stockmal** hadnagyk adtak elő igen ügyesen. Ezután az u. n. »Művész-terzett« következett, az estély egyik legérdekesebb pontja. **Fink** főhadnagy portrékat pingált mesés gyorsasággal (az öreg Krüger apó viharos tapsokat kapott), **Kapiller** hadnagy karikatúrákat rögtönzött, **Schuch** hadnagy pedig egy-kettőre olyan körös-lájképet vetett papírra ecsetjével, hogy a közönség meglepetésében viharos tapsokban tört ki. Erről **Chernel** kapitány néhány műdalt játszott el gondolkáján mély érzéssel, ügyes technikával. Ezután egy szindarab következett, czime:

Három női kalap.

Vigjáték egy felvonásban, előjátékkal.

Siraudintól.

S Z E M É L Y E K:

Morrisset, magánzó	PapKovács főhadnagy
Jeanne, felesége	Fischerné urnő
Gobineau, hajóskapitány	Krajcovic főhadnagy
Clarisse, felesége	Nagyné urnő
Richard Alfred	Nobel hadnagy
De Beaulieu Luci, özvegy	Winkler Miczi k. a.
Julie, Morrissetné szobalánya	Stipsics Nusi br. k. a.

Az előadás felül állott a rendes műkedvelői dívón; az egyes előadók kitűnően beletalálták magukat szerepeikbe s viharos tapsokat provokáltak. Egynémelyik bizony a Szigligeti-színház nem egy tagját megszegyitené. A hölgyeket a figyelmes rendezőség szép virágcsokrokkal lepte meg. A darabot a Teater an

des Wien egyik tagja rendezte, a mi a sikerhez nagyon hozzájárult.

Utána *Goál* honvédszázados adott elő néhány gyönyörű magyar ábrándot, köztük saját szerzeményeit is, melyek mind nagy tetszést arattak. Végül pedig *Gáll* tüzérfőhadnagy énekelt tréfás dalokat, a melyekben az estélyt is megkritizálta kitérő humorral s így ez a Ronacher-estélynek méltó csattanós befejezése volt.

A saját szerzeményü pompás kuplák hatását nem kevésbé emelte a kitérő, kacagató maszk s az ügyes előadás.

IRODALOM.

Irodalmi értesítés!

1. A »Szent Olvasmányok az év különböző ünnepeire« II-ik bővített kiadás, képekkel, diszes vászonkötésben; ára 2 kor.

2. »Elmélkedések a mi Urunk Jézus Krisztus szenvedéséről és haláláról« vászonkötésben, képekkel; ára 1 kor.

3. »Szűz Mária a mi Anyánk« üdvös beszélgetések, diszes vászonkötésben, képekkel, ára 1 kor.

Minden könyvek egyházi jóváhagyással bírnak. Bérmentve küldetnek. Lelkészek ergass. is megkaphatják.

Megrendelhető Kovács Jázon áldozópapnál. *Mária-Pócson*, Szabolcs m.

A **Memento mori** című népies prédikációkból a harmadik füzet hagyta el a sajtót. A kötet ára 1 korona s a következő **nagybójt** alkalmakra való szf. beszédek tartalmazza: Hogyan vizsgálj meg lelkiismeretedet? A lelkiismeret megvizsgálásáról. Milyen legyen gyónásod? A tartalmas gyónásról. A feladott penitenciáról. Mi a további teendő? A magány üdvös gyümölcsei. A halál birodalmában. Boldogok kik az Urban haltak meg. Az első két kötet hasonlólag alkalmas gyümölcsöző nagybójt szent elmélkedésekre. **A komplét mű** (3 kötet. 300 oldal) megrendelhető egyszerre **4 kor. 20 fill-ért** az Oktató Népkönyvtár szerkesztőségében. Budapest VII. k. Csömöri-ut 32. Ugyanott **P. Abel bójt szf. beszédei** három kötet 5 koronáért megrendelhető.

IPARÜGYEK.

Előljárósági ülés.

Az ipartestület előljárósága f. évi február hó 20-án délután 5 órakor a hivatali helyiségében rendes havi ülést tart, melyen a testület kötelekéhez tartozó iparos polgárok mint hallgatók részt vehetnek. Nagyvárad, 1902. évi február 20-án. *Bertsey* György, ipartestületi elnök.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irtá: *Sienkiewicz* Henrik. — Fordította: *Kolosváryné-Korányi* Ilona.

95

— Uraim! Nincs okom a titkolódzásra. Önök tudják, hogy elváltam a feleségemtől. De sulyt fektetek arra, hogy megtudják azt is hogy én voltam a bibás... és a feleségem éppen semmit sem követett el...

Hangja megcsuklott. Megértette a hazug szavaknak haszontalan voltát. Ekkor kétségbeesetten, a bánat sulya alatt összeroskadva, hátat fordított nekik és távozott. Nem tudott beenyugodni abba, hogy Annette nélkül tovább folytassa az életét. Prytulowban épp úgy mint Varsóban, minden ő reá emlékeztetett. Egy hónapra ezen találkozás után elhagyta az országot. Meghült az uton és Bécsben le kellett fekü-

dnie. Erős lázak győrték, s megfosztották eszméletétől. Mikor otfeküdt a rideg vendéglői szobában, rokonok, barátok nélkül, kiszolgáltatva az idegen orvosoknak, a hagymázos lának, a melyösszeverta gondolatait, úgy tetszett neki, — talán csak halucináció volt, — mintha az ágy lábánál meglátta volna azt, a kit legjobban szeretett a világon. Később mikor eszméletretért, de a gyengeség békót vert tagjaira, beszédre mozdulatra képtejesné tette, akkor is ott látta még. De aztán eloszlott a tünemény, mint egy álom. Az apácák tovább gondozták, tovább ápolták őt, de a beteg nem hagyta nyugodni az epedkedő vágyakozás.

XVII.

Polanieczkiék csöndes magányban töltötték napjaikat. Nem járt hozzájuk más, mint *Bigiélék*, *Emilie* asszony és az öreg tanár. De a barátságos körben még jobban élvezték boldogságukat. Egy-egy hír eljutott hozzájuk. Így megtudták azt, hogy *Osnowski* megvalósította régi vágyát, és Egyiptomba utazott, nem am egyedül, hanem *Annette* kíséretében, a kit jobban szeretett, mint valaha.

Egyik ismerősük, *Rómából* visszatérve, azt beszélte, hogy *Swiriski* a festő, megkérte volna *Castelli* kisasszonyt, s hogy husvét után *Rómában* meg is tartaná az esküvőt. *Mária* unszólására *Stas* azonnal üdvözlő levelet irt a festőnek. Tíz nap mulva válasz érkezett:

— Hogy igaz-e? Nem, barátom, nem igaz! S hogy nem igaz, annak *Zawilowski* az oka. Három napja, hogy *Firezéből* ide érkezett s holnapután *Brindsinek* veszik az utját. Napok óta láttam, hogy egy kérdés égeti ajkait. Tegnap végre kenyértörésre került a dolog. Megkérdeztem, hogy hány verset irt, a mióta elhagytuk egymást. Sápattan azt felelte, hogy eddig nem irt semmit, de a legközelebbi napokban újra munkához lát. Aztán hirtelen a földhöz vágta kalapját és sirni, zokogni kezdett, mint egy kicsiny gyermek. Sohasem láttam a bánat ilyen heves kifakadását. És lássa, az az annak oka hogy nem veszem el *Castelli* kisasszonyt. El nem felejtethném neki soha, hogy erkölcsileg megölte ezt a szegény fiút, meggyilkolta szellemét, eloltotta azt hatalmas lángot, a melynek lobogása száz és száz lelket melegített volna föl. Igaz, hogy az utolsó időben gyakran megfordultam *Bronicz-nánál*. Megsajnáltam *Castelli* kisasszonyt, a ki előttem nyíltan vádolta önmagát. Azt hiszem, hogy a hiba bevallásához bátorság kell, s ez a becsületesség újraébredését jelenti; a megbánást, a mely, ha jóvá nem is teszi a bűnt, de megtisztítja tőle a lelket. S azután nem is lehet kellemes állapot azt látni, hogy megjelenésünkhöz hozzátapadt a botrányos mende-monda. Bármiként igyekeznek is, le nem vethetik magukról az égető *Nessus*-inget, s ez lehetetlenné teszi az emberekkel való érintkezést. Most, hogy tanuja voltam *Igác* kétségbeesett kifakadásának, nem tudom, lesz-e bátorságom, hogy újra meglátogassam őket? De sebj! A mende-monda táplálék hiányában majd elalszik. Isten erősebb, mint a bűn és az emberi gyarlóság, s kegyelmében, végtelen. Most már hiszek a megváltásban. Csirája ott él, még a bűnös lelkekben is; lám, megremegtette *Annette* asszony szívet s arra készítette, hogy férje betegágyához siessen.

Azután a festő a kis *Stas* után kérdezősködött, s megígérte, hogy az első tavaszi nap-sugárral hazatér.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOR.

Két rendbeli öngyilkosság.

Budapest, febr. 19. (Saj. tud. táv.) *Légrády* István, az Egyesült fővárosi takerékpártárak tisztviselője retek-utczai lakásán föbelötte magát. Meghalt. — *Müller* Ágoston, a Pester Lloyd igazgatója vácz-köruti lakásán lett öngyilkos azon szobában, hol őt évvel ezelőtt a bátyja lötte magát föbe.

Rajner főherczeg aranylakodalma.

Bécs, febr. 19. *Rajner* főherczeg és neje ma délelőtt a főherczeg nevét 50 év óta viselő 59. gyalogezred tiszti küldöttségét, továbbá a közös hadi tengerészeti küldöttségét fogadta. Az utóbbit *Spaun* tengernagy, a haditengerészeti parancsnoka, *Montecuccoli* és *Koppel* ellentengernagyok, *Jedina* és *Pleskost* sorhajókapitányok vezették. (M. T. I.)

Bécs, febr. 19. *Rajner* főherczeg és neje tegnap délelőtt 11 órakor az osztrák landwehrnek 56 tagu küldöttségét fogadta, a melyet *Welsersheimb* gróf honvédelmi miniszter vezetett eléje. A küldöttségben a landwehr valamennyi fegyverneme és szakmája képviselve volt. A küldöttségben résztvett *Jenő* főherczeg is, mint tiroli landwehr parancsnok. *Welsersheimb* gróf rövid beszédet intézett a főherczeghez, a melyben kifejezte azt a hűséget és hálát, a melylyel a landwehrnek minden tagja a főherczegnek adózik és egyuttal átadott a főherczegnek a landwehr tisztjei és hivatalnokai nevében egy szoborcsoportot, a mely a landwehrnek a főherczeg előtt való hódolását ábrázolja. (M. T. I.)

Óriási hideg.

Budapest, febr. 19. (Saját tud. táv.) Az éjjel Párisban oly rettenetes hideg volt, amilyenre még a leöregebb emberek sem emlékeznek. *Husz* ember megfagyott.

Búr háboru.

London, február 19. A Reuter-ügynökség jelenti *Heilbronn*ból 17-iki kelettel: *Deliste* és *Fanssawe* csapatai tegnap *Trommel* mellett, *Reitz*től északkeletre 30 mértföldnyire megtámadták *De Wett*-et és egy nagy búr csapatot. Az angolok elfogtak 10 búr és hatalmukba kerítették egy heliográfot. *Dewett* állítólag elrendelte a búr seregek felosztását, hogy ilyen módon kikerülhessék az angol csapatokat. (M. T. I.)

KOZGAZDASÁG.

A Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank közgyűlése.

Kedden tartotta a Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank közgyűlést *Budapest*ben, amelyen *Beöthy* László főispán mint igazgatósági tag szintén részt vett.

E közgyűlés alkalmából a kormánypárti *P. N.* érdekes cikket közöl. Rámutat ebben, hogy bár egyesek visszaahajtották *Tisza* István grófot az elnökségbe, de még jobban vissza kívánják az elveszett milliókat. — A kormánypárti újság cikkének egyik része így szól:

»A Magyar Kereskedelmi és Iparbank vesztesége a magyar közgazdaságé. Az elvesztett milliókat a szegény magyar ipari tőke vesztette el. Ennyivel szegényebbek vagyunk, ennyivel nagyobb mértékben vagyunk kiszolgáltatva az idegen tőkének. S nem tudunk meghatott könyvet hullatni sem a *Länderbank*, sem a *Bankverein* szolgálatain, mert a két intézet nagyon jól tudja, hogy az ő pénzük ugyanannél az intézetnél sokkal jobb helyen van, mint a magyar pénz. Ha minden kötél szakad, akkor szőröstül-bőröstül bekapatják az egész bankot, sőt minél szőrösebb, annál könnyebben kaphatják be. S ha a bank ebben a mértékben még soká rászorul osztrák pártfogói támogatására, akkor nemsokára egészben osztrák intézet lesz belőle.

Már pedig akár helyes volt-e a román spekuláció, akár nem: a kérdés velejét közérdek szempontjából abban látjuk, hogy nekiindult egy magyar pénzintézet a magyar ipar fejlesztésének és hehebbé egy román vállalatba. Kifejlődik az első igazi magyar nemzeti iparintézetnek s válhatik belőle az osztrák Bankverein budapesti fiókja. Ez nem tévedés, ez rossz utra térés. Ezt az intézetet nem annyira rosszul vezették, hanem mintha nem is vezették, vagy mintha nem Budapestről vezették volna.

Igy gondolkoznak a kellemetlen ügyről a kormányparti körökben is.

A Bank zajos közgyűléséről a következőket közöljük:

Báró Roszner Ervin főispán elnökölt. Jelen volt 338 részvényes 2502 szavazattal.

Bezsilla Nándor részvényes óvást emelt a közgyűlés megtartása ellen, mert a mérleget, jelentést és alapszabály módosítást nyolcz nappal ezelőtt nem bocsátották nyilvánosságra. Indítványozzák, hogy a gyűlést máskor és más helyen tartsák meg. Mándics Ede dr. szintén ilyen álláspontot foglalt el.

Nagy zaj között olvasták az igazgatóság jelentését.

Szól a jelentés a nagy veszteségekről, a melyeket az iparvállalatoknál levő 18 millió érdekeltség, a rossz üzletmenet, a német bankválság idézett elő.

A román petroleum üzletről a következőkben emlékszik meg: »A román petroleumüzletnél fennálló közvetlen részvényrészesedést óvatosságból teljesen leirták. Az üzletnél ez időszert fennálló összérdekeltséget a Budapesti Nemzetközi Kőolajipar Részvénytársaság részére nyújtott előlegeknek 10,182,324 koronára, a bukaresti »Etoile Roumaine« című petroleum ipari részvénytársaságnak nyújtott hiteleit 8,568 901 korona 50 fillérre s a Societatea Romana pentru industria si comercial de petrol részére nyújtott hitel 911,840 korona 21 fillérre rugó összegében áll fenn.

A felügyelő bizottság jelentése után Kubinyi Géza kijelenté, hogy gr. Tisza István a törvény és nyilvánosság előtt elvállalja a törvéntekért a felelősséget.

Bezsilla Nándor erősen támada az igazgatóságot s ismertette a román üzletet, a melyet közgyűlési határozatok nélkül tettek.

Gróf Tisza István hosszasan beszélt. Véde magát azon vádak ellen, hogy kapzsiságból volt az elnöki székben. Vácolja a bank keletkezését és fejlődését, a mely sok virágzó vállalatnak megteremtője volt, másoknál az előfeltétel megvan a fellendülésre. Ismerteti, mily intencziók vezették a román petroleumüzletnél. Nagy érdek volt, hogy a Balkánt hozzánk fűzzük s az érdekszálak magyar kézbe fussanak össze, miör minden a legszebben indult, a német krízis dugába döntötte. Az volt a hiba, hogy a valószínűt biztosnak vették. De nem lett volna oly nagy a baj, ha a közönségben

a bizalmat nem rendítik meg. A román vállalat iránt különben kételye niucs s a bank is kiheveri a bajt, mert meg vannak a fellendülésének előfeltételei. Hogy mennyi a veszteség s a rizikó, nem mondhat biztos számot. Zaj. Közbeiktáltás között folytatta beszédét. Támadja a botrányhajhászokat, majd meghatja, ugymond a bizalom. Ezt arra értette, hogy valaki kiáltotta: Jöjjön vissza! De e mellett olyan hangokat is lehetett hallani: álljon helyt.

Mándics Ede bizottságot kíván, amely mindent vizsgáljon felül.

Steiner József botrányos jelenetek között állítja, hogy a tavaszi mérleg irreális. A bank likvidációját javasolja.

Dr. Rosenberg Lajos Bezsilla indítványához csatlakozik.

Dr. Matzler Miksa nem adja meg a felmentvényt és bizalmatlanságát fejezi ki. A bizalom akkor visszatérne, ha Tisza István ismét átvénné az elnökséget.

Lábas Gyula erősen támada Tisza Istvánt és az igazgatóságot. A törvénytől fog elégtételt keresni.

Gajary Ödön védte az igazgatóságot és Tisza Istvánt.

Ezután szavaztak, óriási zajban. 1630 szóval, 296 ellenében a felmentvényt megadták.

Következett az igazgatóság és felügyelőbizottság választása, melynek eredményeként 1422 szavazattal 112 szavazat ellenében megválasztották az igazgatóság tagjait Bauer Mór, Beöthy László, Enyedy Béni, lovag Lederer Sándor, báró Roszner Ervin, Szécsi Pál, gróf Tisza Kálmán és Urbán Adolf.

A felügyelő-bizottságba Kubinyi Géza, Kuranda Félix és Leitner Zsigmond rendes, Marcus Hugó póttagul választották.

Reich Jenő és Tisza

Tőzsde jelentés.

A »Tiszántul« eredeti távirata.

Értéktőzsde.

Budapest, február 19.

Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Allamvasut	624.50
Rumunarany	416.—
Magyar jelölés	488.—
Saigótárján	—
Wagon-kölcsön	—

Márszettek.

Budapest, február 19.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tenger	5.14
Rozs okt	6.69
Zab apr.	6.98
Káposzta, repce, rug	—

Hivatalos arcfolyamok

a budapesti arany- és értéktőzsdén 1902. február 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.95
Magyar koronajárdék	97.10

Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,10%	120.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	109.90
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	119.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.75
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön	188.—
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek kölcsön	155.50
Osztrák járadékpapírban	101.50
Osztrák járadék ezüstben	101.85
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	98.45
Osztrák államsorsjegyek	151.—
Osztrák magyar bank részvény	16.35
Magyar hitelbankrészvény	712.—
Osztrák hitelintézet részvény	694.50
Párisi vista	95.40
20 frankos arany (Napoleon'or)	13.05
Rémetbroadalmi márká	117.22
London vista	289.85
20 márkás arany	28.44

NYILTTÉR.

Bárány Dezső

utóda

egyedül speciálista

hegedü és vonókészítő

Saját készítményü hegedüim!

Olasz és német hangversenyhúrok.

Mindennemü hangszerék nagy raktára

Nagyvárad, Fő-utcza és Széchenyi-tér sarok

(Rimanóczy-ház.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

SZERKESZTOI POSTA.

Sötétség lovagjai. Nem lovagot mondtam. Azok nyiltan küzdenek a porondon. Hogy mi a szabadságharc a nyilvánosság előtt? — azt unalomig hallottuk már. A páholy című bohózat is elmondja. De hogy mi titokban? — azt sem én nem tudom, sem dr. Fodor ur. A közönséges testvérek annyit tudnak, amennyit a felsőbbek jónak látnak az orrukra kötni. Nálunk különben több a vakolás, mint a munka s ami munkát végeznek, az alig egyéb a katholicizmus tehetetlen gyűlöleténél. Izlés dolga.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Női ruha szövetekből
dus választék.

Szenzációs ujitás!

Vászon és fehérneműekből
nagy raktár.

Ingyen! élelnagyságu fénykép! Ingyen!

Minden vevőnek, a ki 10 frt értékű vásárol, bármely átadott fénykép után egy élelnagyságu 60 cm. magas művésziesen kiállított hű fényképet készít teljesen ingyen még akkor is, ha a bevásárlás apróbb részletekben történik. Csupán díszes keretért (passe partou) önköltségemet 1 frt 50 krt számítok fel. Ezen élelnagyságu ingyen fényképet magát sem képes a világ egy műintézete sem 10 frton alul elkészíteni. Minden vevőnek, még a legkisebb bevásárlásnál is pénztáram egy fénykép bonnt szolgáltat ki, melyen a bevásárlási összeg nyugtázva lesz. A midőn ezen részletekben vásárolt összeg 10 forintot tesz ki: vagy 10 forint értékű egyszerre vásárol, az ingyen fényképre jogosan igényt tarthat. Tehát önként érthető, hogy minden további 10 frt értékű vásárlás egy-egy ingyen fényképre jogosít.

Élelnagyságu fényképek kivitele üzletünkben láthatók.

Amerikai áruház, Nagyvárad, Fő-utcza (Olaszi), Bazár (színház) épület.

Női Blousokból dus
választék.

Telefon 372. szám.

Női ruhákat és Blousokat
mérték után is készítünk.

Törlesztéses kölcsönt

5%

Vidéki bérházakra, földbirtokra

szerezek minden előleg nélkül még abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket forduló postával elintézem.

Sárkány József,

68. Budapest, Váci-körút 21. szám.

STERN VILMOS modern kölcsönkönyvtára.

Több ezer kötetből álló magyar, német, francia és angol művekből.

Figyelmes kiszolgálás

Olcso előfizetési díjak, tetszés szerinti időre, ugy helyben, mint vidéken.

Nagyvárad, Nagypiac-tér.

Ováry-ház (butorületben.)

39

Értesítés.

Van szerencsém a t. fogyasztó közönség b. tudomására hozni, miszerint **Szt. László-téren Diamandi-féle házban**

liszt- és kenyér-üzletet nyitottam.

Kenyérsütődémet **Gémes Ferencz** ur orosházi malom-tulajdonos rendezi be az ő orosházi sütődéjének mintájára és kizárólagosan Gémes ur saját gyártmányu lisztjei lesznek elárúsítva, valamint az összes kenyérfajok ugyanabból a lisztből lesznek orosházi asszonyok által sütvé.

Egyszersmint van szerencsém tudatni, hogy Gémes Ferencz lisztje és kenyere az orosházi iparkiallitáson

diszoklevéllel

szintugy a bécsi kiállitáson **aranyéremmel** lett kitüntetve.

Mindkét kitüntetés eredetiben üzletem kirakatában bárki által megtekinthető.

Ugy a sütőde, valamint a liszt-üzlet is személyes felügyeletem alatt fog állani.

Főtörékvésem oda irányul, hogy lelkiismeretes és pontos kiszolgálás által a t. vevőközönség b. megelégedését kiérdemeljem.

Nagyvárad, 1902. február hóban.

57.

Kiváló tisztelettel

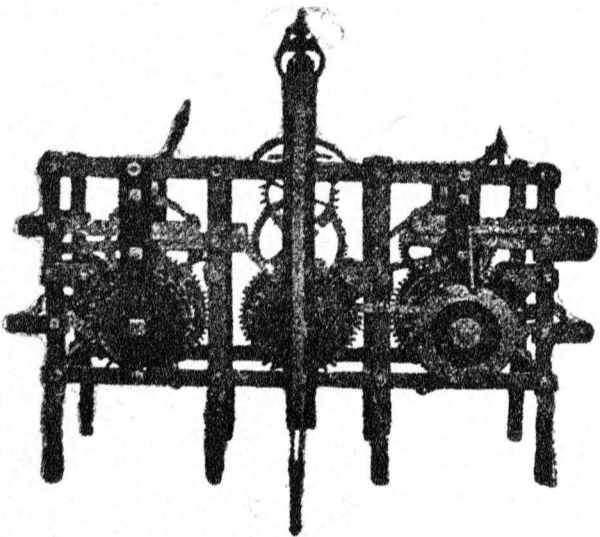
Iritz J. János.

Megrendelések házhoz szállitattnak.

Ertesítés.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség, valamint az egyházi és községi elöljáróságok becses tudomására hozni, hogy a 42 év óta fennálló

Daday József ur lakatos és toronyórák üzletét,

melyben 16 éven keresztül mint művezető voltam alkalmazva, **átvettem** és ezt személyesen, a régi jó hírnévhez méltóan, a régi czég alatt tovább folytatom.

Szives pártfogásukat és megrendelésüket, melyeket kifogástalanul olcsón és pontosan eszközölök, kérem és óráimért 10 évi jótállást vállalok, vagyok kiváló tisztelettel:

MEZEY DEZSŐ,

lakatos- és toronyóra-készítő,

Nagyvárad, Szent János-utca 20 szám.

Telefon-szám 334.

58.

Egy használt Járgány

megvételre kerestetik.

69. Czím a kiadóhivatalban.

Fekete szövetekből a magas klérus számára állandó raktár.

A midőn a n. érdemü közönségnek becses tudomására hozom, hogy

Fő-utcán, a Nyíry-házban levő férfi-szabó üzletemet

most újonnan rendeztem be a legszebb és legjobb

bel- és külföldi szövetekkel,

nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy eddigi t. megrendelőimnek pártfogásáért köszönetemet kifejezzem; egyuttal kérve továbbra is a szives támogatásukat, melyet így-kezni fogok kiérdemelni az által, hogy csak a legjobb anyagból és legújabb szabás szerint készült ruhákkal, **szolid árak** mellett fogom a n. érdemü közönséget kiszolgálni.

Tisztelettel

Fudally Bálint,

férfi-szabó.

56.

Fekete szövetekből a magas klérus számára állandó raktár.

Friss konyhakerti magvak nagy raktára.

Gazdaközönség szives figyelmébe!

Közlegő idény alkalmából van szerencsém szives figyelmét felhívni frissen érkezett **csiraképes** és **fajazonos magvain** nagy raktárára, hol az összes gazdasági magvak u. m.:

Valódi **francia-, olasz- s magyar-luczerna, stayer s magyar eredetü heremag** (bodorka), valódi **oberndorfi s eckendorfi mamuth- és buczok-répmag, angol, skót, francia-perje**, valamint a legszebb **pázsitnak való fűmag** s eckendorfi stb. stb. a legjutányosabb árakon kaphatók.

A luczerna, valamint a lóheremag az **állami magvizsgáló állomás zárjeggyével van ellátva**, s így arankamentességéért is **teljes szavatosságot vállalok**.

Kiváló tisztelettel:

Mintákkal készséggel szolgálók.

KISS KÁROLY,

Janky Antal utóda Nagyvárad.

66.

Friss konyhakerti magvak nagy raktára.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.